

Maturitná skúška 2016

**Správa
o výsledkoch externej časti
a písomnej formy internej časti
maturitnej skúšky
z maďarského jazyka a literatúry**

Mgr. Eva Péteryová
RNDr. Viera Ringlerová, PhD.

Bratislava 2016

OBSAH

Vysvetlivky	3
Úvod	4
1 Charakteristika testu EČ MS z maďarského jazyka a literatúry	5
2 Výsledky testu EČ MS z maďarského jazyka a literatúry	7
2.1 Úspešnosť testu EČ MS z maďarského jazyka a literatúry	7
3 Interpretácia výsledkov testu EČ MS z maďarského jazyka a literatúry	14
3.1 Súhrnné charakteristiky položiek – variant 4538	15
3.2 Oblasti testu	17
3.2.1 Čítanie s porozumením	17
3.2.2 Jazyk	20
3.2.3 Literatúra	32
4 Vyhodnotenie PFIČ MS z maďarského jazyka a literatúry	38
4.1 Výber tém	38
4.2 Úspešnosť PFIČ	40
Záver	45
Použitá literatúra	46

VYSVETLIVKY

MS	– maturitná skúška
EČ	– externá časť (maturitnej skúšky)
PFIČ	– písomná forma internej časti (maturitnej skúšky)
MJL	– maďarský jazyk a literatúra
GYM	– gymnáziá
SOŠ	– stredné odborné školy
SŠ	– stredné školy
N	– veľkosť štatistického súboru, počet žiakov
BA	– Bratislavský kraj
TT	– Trnavský kraj
TN	– Trenčiansky kraj
NR	– Nitriansky kraj
ZA	– Žilinský kraj
BB	– Banskobystrický kraj
PO	– Prešovský kraj
KE	– Košický kraj
Sig.	– obojstranná signifikancia, štatistická významnosť
MJL16	– označenie testu z maďarského jazyka a literatúry
<i>P.Bis.</i>	– Point Biserial, parameter medzipoložkovej korelácie
<i>r</i>	– korelačný koeficient, koeficient vecnej signifikancie
položka (testová)	– príklad, úloha, otázka v teste určená na riešenie a hodnotená (0, 1) v hrubom skóre
<i>np</i>	– národný priemer
obťažnosť	– označuje obťažnosť testových položiek v zástupnom variante č. 4538
ÚVO	– úloha s výberom odpovede
ÚKO	– úloha s krátkou odpoveďou
<i>w</i>	– náročnosť úlohy

Úvod

Dňa 18. marca 2016 sa na stredných školách s vyučovacím jazykom maďarským uskutočnila externá časť maturitnej skúšky a písomná forma internej časti maturitnej skúšky z maďarského jazyka a literatúry (MJL) v dvoch formách – papierovej a elektronickej.

Cieľom externej časti (EČ) a písomnej formy internej časti (PFIČ) maturitnej skúšky (MS) je overiť a zhodnotiť tie vedomosti a zručnosti maturantov, ktoré nie je možné overiť v dostatočnej miere v ústnej forme internej časti (ÚFIČ) maturitnej skúšky. Vysoká objektivita a validita skúšky zaručuje porovnateľné výsledky pre žiakov z celého Slovenska.

Správa dokladuje korektnosť a exaktnosť maturitnej skúšky a spracovania jej výsledkov. Prvá kapitola správy prináša charakteristiku testu, jeho štruktúru.

V kapitole *Výsledky* predkladáme informácie o psychometrických charakteristikách testu, kvantifikujeme štatistický súbor a prezentujeme možné faktory rozdielnosti výkonov v EČ MS prostredníctvom základných štatistických charakteristík testu, distribúcie úspešnosti žiakov a výsledky spracované podľa vybraných triediacich znakov. Údaje o počtoch žiakov sú členené z hľadiska územného, zriaďovateľa školy, druhu školy a pohlavia.

Kapitola *Interpretácia výsledkov* prináša položkovú analýzu, oboznamuje s celkovou úspešnosťou testu a žiakov v čítaní s porozumením a v jednotlivých oblastiach jazyka a literatúry. Pri interpretácii a hodnotení výsledkov sme vychádzali zo Záverečnej správy zo štatistického spracovania testu EČ MS z maďarského jazyka a literatúry (Ringlerová, V., 2016). V správe pracujeme a odvolávame sa na variant testu 4538 a Kľúč správnych odpovedí prislúchajúci k tomuto variantu. Oba dokumenty sú zverejnené na internetovej stránke www.nucem.sk.

Výsledky PFIČ interpretujeme v poslednej kapitole, kde hodnotíme výber tém, resp. žánrov a úspešnosť. Vychádzali sme zo Záverečnej správy zo štatistického spracovania PFIČ z vyučovacích jazykov (Kostolanská, J., Ringlerová, V., Ficek, T., Juščáková, Z., 2016).

V *Závere* sumarizujeme štatistické zistenia, hodnotenie výkonov populačného ročníka a meracieho nástroja, rovnako na základe analýzy a porovnania výsledkov testov EČ MS prinášame stručný prehľad problematických oblastí či javov v rámci učiva z MJL.

1 Charakteristika testu EČ MS z maďarského jazyka a literatúry

Cieľom testu bolo preveriť pomocou produktívnych kontextualizovaných úloh, ako žiak zvládol rozsah učiva predpísaný Cieľovými požiadavkami na vedomosti a zručnosti maturantov z maďarského jazyka a literatúry, preveriť schopnosť žiaka čítať rôzne typy textov s porozumením a pracovať s textom.

Test bol určený maturantom všetkých typov stredných škôl, ktorí sa pripravovali na maturitnú skúšku z MJL. Rešpektoval vyhlášku o ukončovaní štúdia na stredných školách a obsahom a úrovňou náročnosti zodpovedal Cieľovým požiadavkám na vedomosti a zručnosti maturantov z maďarského jazyka a literatúry. Zohľadňoval predpísaný čas 100 minút, určený na trvanie testovania a predpísané bodové hodnotenie úloh, kde každá úloha mala váhu 1 bodu, spolu 64 bodov.

Test obsahoval 8 východiskových textov rôznej dĺžky a 64 testových úloh. Ku každému autentickému, prípadne z didaktických dôvodov upravenému textu, sa viazal súbor ôsmich otázok, z ktorých päť bolo uzavretých (ÚVO) s alternatívnou možnosťou odpovede (výber odpovede zo štyroch možností, z ktorých len jedna bola správna) a tri otvorené (ÚKO), doplňovacie, ktoré vyžadovali krátku odpoveď.

Texty boli obsahovo zamerané na témy vymedzené cieľovými požiadavkami, písané pre širokú verejnosť, ktoré spadajú do rámca žiakových skúseností. Obsahovali literárne ukážky, citácie, všeobecné témy, s ktorými sa žiaci stretávajú v každodennom živote, vyhovovali rozsahu vedomostí a skúseností žiakov.

V teste sa overovali vedomosti a zručnosti zamerané na celkové porozumenie textu, osvojenie literatúry, teórie literatúry, literárnej histórie, sémantiky, fonetiky, ortografie, morfológie, lexikológie, syntaxe a štylistiky v rozsahu Cieľových požiadaviek na vedomosti a zručnosti maturantov z maďarského jazyka a literatúry. Testové úlohy boli viazané na kontext, vychádzali z dvoch publicistických, z toho jedného nesúvislého textu, jedného náučného, z troch textov z maďarskej a dvoch textov zo svetovej literatúry. Zastúpené boli texty lyrické, epické aj dramatické. Úlohy k jednotlivým textom v teste boli zoradené podľa náročnosti od najľahších po najťažšie, a to:

- úlohy na reprodukciu a jednoduché myšlienkové operácie (porozumenie, priradovanie, zoradovanie, triedenie, porovnávanie, jednoduchá aplikácia), $w = 1$,
- úlohy vyžadujúce zložitejšie myšlienkové operácie (analýza, syntéza, indukcia, dedukcia, vysvetľovanie, hodnotenie, dokazovanie, overovanie), $w = 2$,
- úlohy vyžadujúce tvorivý prístup (tvorba hypotézy, zložitejšia aplikácia, riešenie problémových situácií, objavovanie nových myšlienok a vzťahov), $w = 3$.

Administrácia testov, papierových aj elektronických, bola realizovaná podľa vopred stanoveného harmonogramu a organizačných pokynov na všetkých školách súčasne. Dopoludnia sa písala EČ MS a popoludní PFIČ MS. Administrátormi testov boli interní učitelia školy. Počas administrácie testov a pri hodnotení úloh s krátkou odpoveďou EČ MS externý dozor vykonávali pedagogickí zamestnanci z iných škôl – predsedovia predmetových maturitných komisií.

Časť maturantov si mohla zvoliť elektronickú formu testovania. V prípade elektronického testovania sa žiaci dozvedeli svoj predbežný výsledok po skončení testovania a odoslanií odpovedí do systému E-test.

Žiaci, ktorí absolvovali papierové testovanie, písali riešenia úloh EČ MS na odpoveďové hárky. Originály škola odoslala na centrálnu vyhodnotenie, kópie zostali v škole.

Hodnotiteľmi úloh s krátkou odpoveďou EČ MS z MJL boli interní učitelia menovaní riaditeľom školy, ktorí hodnotili podľa centrálne vypracovaných Pokynov na hodnotenie a podľa Kľúča správnych odpovedí. Hodnotiteľmi otvorených úloh v elektronickej forme testovania boli predmetoví koordinátori NÚCEM, pričom na priebeh hodnotenia dozeral menovaný predseda predmetovej maturitnej komisie.

2 Výsledky testu EČ MS z maďarského jazyka a literatúry

Do testovania v predmete MJL sa zapojilo 1 818 žiakov zo 63 škôl. Na papierovej forme testovania sa zúčastnilo 96,0 % stredoškolákov, elektronickú formu si zvolilo 4,0 % maturantov. Najviac škôl bolo z Nitrianskeho a Trnavského kraja, najmenej z Bratislavského kraja. Štátne školy z celkového počtu tvorili 71,4 percent, súkromné školy 20,6 percent a cirkevné školy 7,9 percent. Gymnáziá boli zastúpené 38,1 percentami a SOŠ a konzervatóriá 61,9 percentami. Chlapcov sa EČ MS zúčastnilo o 24 viac ako dievčat.

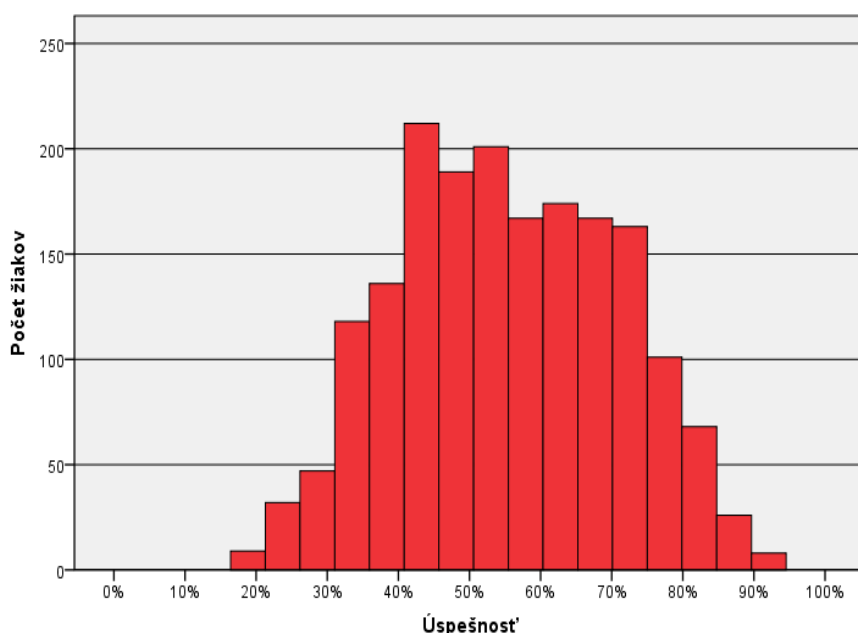
2.1 Úspešnosť testu EČ z maďarského jazyka a literatúry

Úspešnosť žiaka definujeme ako percentuálny podiel bodov za položky, ktoré žiak správne zodpovedal (hrubé skóre), z maximálneho počtu bodov 64, pričom za každé úspešné riešenie, bez ohľadu na skutočnú obtiažnosť úlohy, získal riešiteľ jeden bod.

V teste EČ z MJL dosiahli žiaci priemernú úspešnosť **55,5** percent. Štyria žiaci dosiahli maximálnu úspešnosť 93,8 percent, traja žiaci dosiahli minimálnu úspešnosť 17,2 percent.

Tab. 1 Výsledné psychometrické charakteristiky percentuálnej úspešnosti testu

	Test MJL
Počet testovaných žiakov	1818
Maximum	93,8
Minimum	17,2
Priemer	55,5
Štandardná odchýlka	15,4
Štandardná chyba priemernej úspešnosti	0,4
Cronbachovo alfa	0,87
Štandardná chyba merania pre úspešnosť	5,5

Obr. 1 Výsledný histogram rozdelenia početností percentuálnych úspešností v teste

Relatívne symetricky rozložený histogram testu ukazuje približne normálne rozloženia dát. Histogram je približne v strede grafu, z čoho možno usudzovať, že test z MJL bol pre testovanú populáciu primerane náročný. Spôľahlivosť merania (reliabilita testu) určená hodnotou Cronbachovho alfa 0,87 je vysoká.

V nasledujúcich tabuľkách uvádzame prepojenie úspešnosti a percentilu.

Tab. 2 Prepojenie úspešnosti a percentilu

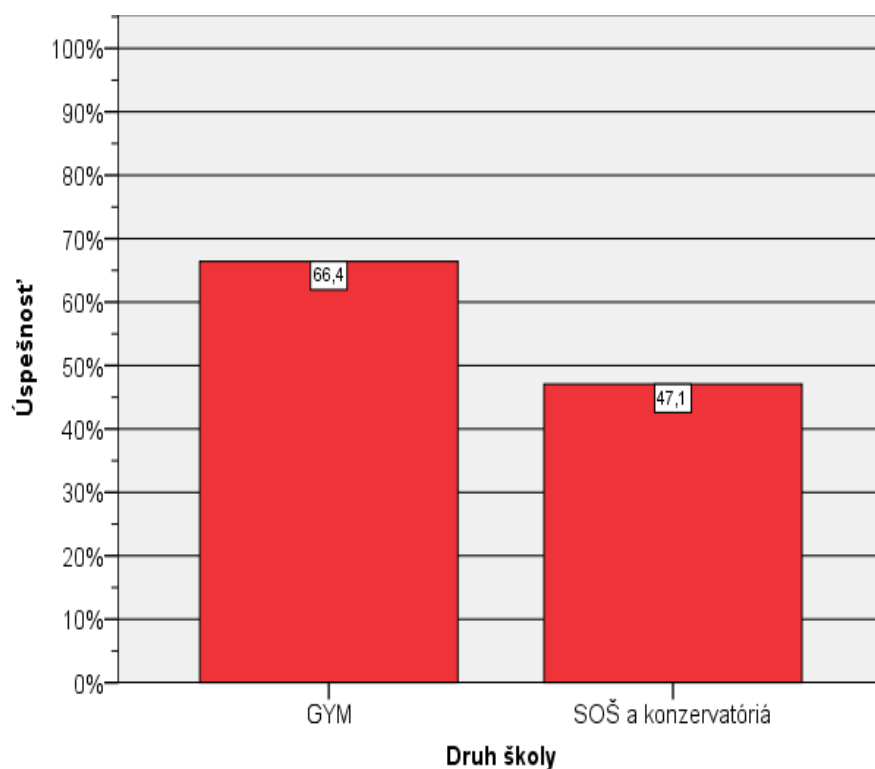
	Úspešnosť	Percentil	Počet žiakov
1	17,2	,0	3
2	18,8	,2	2
3	20,3	,3	4
4	21,9	,5	12
5	23,4	1,2	8
6	25,0	1,6	12
7	26,6	2,3	9
8	28,1	2,7	13
9	29,7	3,5	25
10	31,3	4,8	22
11	32,8	6,0	26
12	34,4	7,5	33
13	35,9	9,3	38
14	37,5	11,4	48
15	39,1	14,0	38
16	40,6	16,1	51
17	42,2	18,9	55
18	43,8	21,9	72
19	45,3	25,9	85
20	46,9	30,5	62
21	48,4	33,9	77
22	50,0	38,2	50
23	51,6	40,9	65
24	53,1	44,5	67
25	54,7	48,2	70

Tab. 3 Prepojenie úspešnosti a percentilu

	Úspešnosť	Percentil	Počet žiakov
26	56,3	52,0	52
27	57,8	54,9	61
28	59,4	58,2	54
29	60,9	61,2	38
30	62,5	63,3	74
31	64,1	67,3	62
32	65,6	70,7	55
33	67,2	73,8	60
34	68,8	77,0	52
35	70,3	79,9	46
36	71,9	82,4	43
37	73,4	84,8	32
38	75,0	86,5	42
39	76,6	88,9	44
40	78,1	91,3	28
41	79,7	92,8	29
42	81,3	94,4	28
43	82,8	95,9	23
44	84,4	97,2	17
45	85,9	98,1	11
46	87,5	98,7	10
47	89,1	99,3	5
48	90,6	99,6	3
49	92,2	99,7	1
50	93,8	99,8	4

Úspešnosť podľa formy testovania

V teste z maďarského jazyka a literatúry neboli zistené rozdiely v úspešnosti podľa formy testovania vecne významné. V papierovej forme dosiahli žiaci 55,5 percent, v elektronickom testovaní žiaci dosiahli úspešnosť 55,6 percent. Vyvodzovať ďalšie závery je vzhľadom na pomer žiakov irelevantné.

Úspešnosť podľa druhu školy

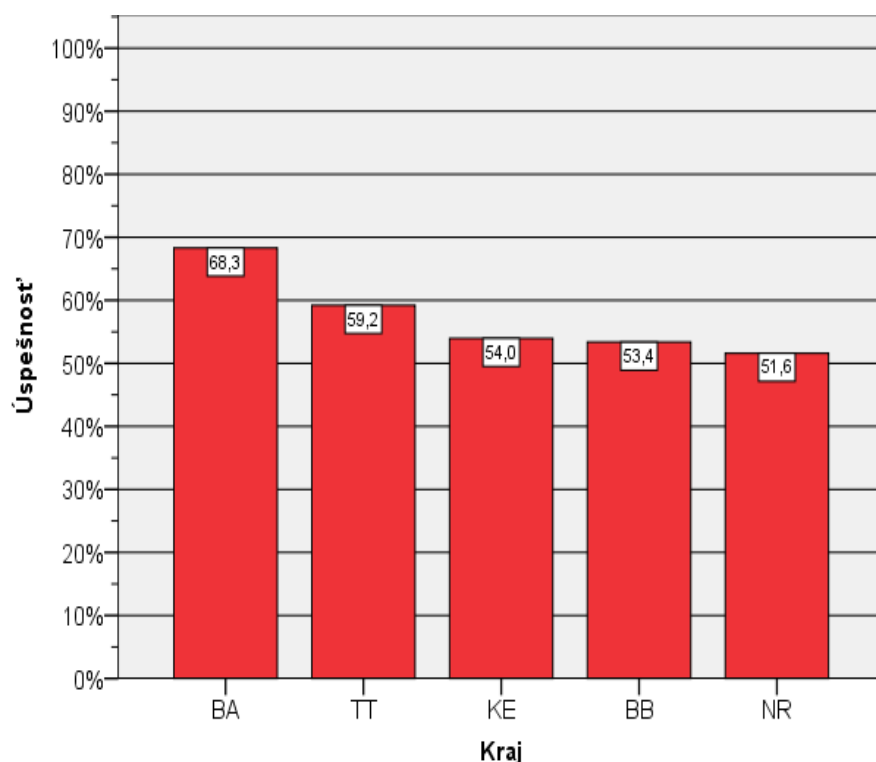
Obr. 2 Úspešnosť podľa druhu školy

Z hľadiska druhu škôl boli úspešnejší žiaci gymnázií so 66,4 percentami. Žiaci ostatných stredných škôl dosiahli priemernú úspešnosť 47,1 percent, rozdiel je na úrovni silnej vecnej signifikancie. Výsledky žiakov gymnázií boli podobne ako v predchádzajúcich rokoch lepšie než výsledky žiakov ostatných stredných škôl. Pretrvávajúci rozdiel v úspešnosti v neprospech SOŠ a konzervatórií dokumentuje tabuľka č. 4.

Tab. 4 Rozdiely v priemernej úspešnosti podľa druhu školy v rokoch 2009 – 2016 (v %)

Rok	GYM	SOŠ	rozdiel
2016	66,4	47,1	19,3
2015	62,9	45,3	17,6
2014	60,4	45,7	14,9
2013	70,4	54,6	15,8
2012	80,0	61,6	18,4
2011	64,0	51,0	13,0
2010	68,0	54,8	13,2
2009	69,7	53,1	16,6

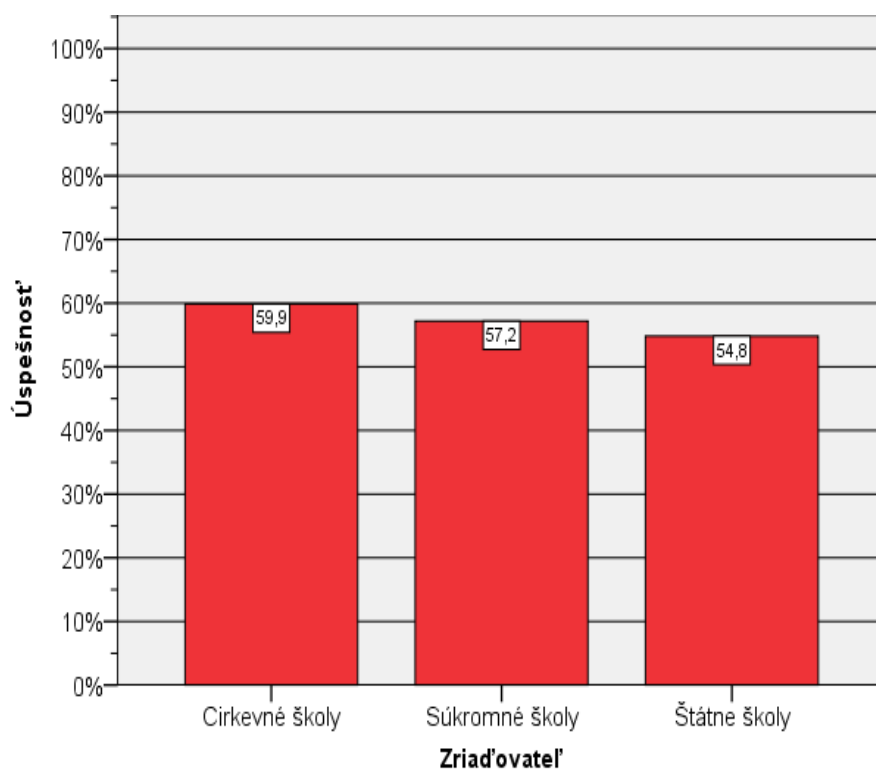
Úspešnosť podľa krajov

Obr. 3 Priemerné úspešnosti žiakov podľa krajov

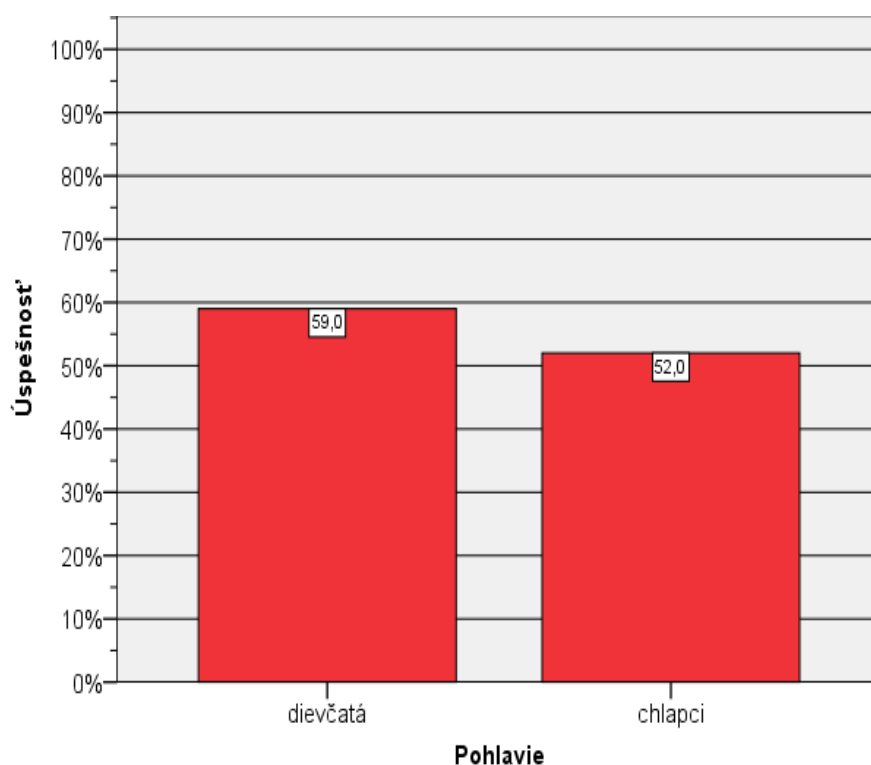
Školy s vyučovacím jazykom maďarským sa nachádzajú iba v piatich krajoch Slovenska, preto sú uvedené priemerné úspešnosti iba týchto krajov. Najvyššiu priemernú úspešnosť dosiahli žiaci Bratislavského kraja (68,3 %) a najnižšiu žiaci Nitrianskeho kraja (51,6 %). Musíme si však všimnúť aj nerovnomerné rozdelenie žiakov. Kým v Trnavskom a Nitrianskom kraji maturovalo z MJL okolo 700 žiakov, v Bratislavskom kraji iba 70 žiakov (3,9 % vzorky). Z tohto dôvodu Bratislavský kraj nebudeme porovnávať s ostatnými kraji. Rozdiely medzi výsledkami žiakov Nitrianskeho kraja a ostatných krajov sú na úrovni miernej vecnej významnosti.

Úspešnosť podľa zriaďovateľa

Obr. 4 Úspešnosť podľa zriaďovateľa

Rozdiely medzi priemernými úspešnosťami žiakov podľa zriaďovateľa školy neboli vecne významné.

Úspešnosť podľa pohlavia

Obr. 5 Úspešnosť podľa pohlavia

Výsledky chlapcov boli horšie ako výsledky dievčat, rozdiel bol mierne vecne významný. Test z MJL nediskriminoval žiakov podľa pohlavia.

Rozdelenie žiakov s úspešnosťou menšou alebo rovnou 33 %

Tab. 5 Rozdelenie žiakov s úspešnosťou menšou alebo rovnou 33 %

		Pohlavie		Spolu
		chlapci	dievčatá	
Druh školy	GYM	3	4	7
	SOŠ a konzervatóriá	83	46	129
Spolu		86	50	136

Úspešnosť viac ako 33 %, ktorá je podmienkou úspešného zvládnutia testu EČ MS, nedosiahlo 136 žiakov, čo predstavuje 7,5 % z celkového počtu testovaných žiakov. Z toho bolo 7 žiakov z gymnázií a 129 žiakov zo stredných odborných škôl a konzervatórií.

3 Interpretácia výsledkov testu EČ MS z maďarského jazyka a literatúry

Pri interpretácii a hodnotení výsledkov sme vychádzali zo štatistického spracovania testu MJL (Ringlerová., V., 2016). Vyberali sme z oboch typov položiek. Pri položkách s uzavretou odpoveďou vychádzame z analýzy distraktorov zo štatistickej správy. Otázky s otvorenou odpoveďou môžeme len komentovať vzhľadom na to, že pri počte 1 818 žiakov, ktorí sa zúčastnili maturitnej skúšky, nie je možné z časových dôvodov fyzicky zistiť odpovede žiakov z odpovedových hárkov, čo je nevyhnutné pre podrobnú interpretáciu a hodnotenie. Interpretácii a hodnoteniu výsledkov sme podrobili najmä položky, ktoré sa na základe štatistických ukazovateľov môžu javiť ako problematické.

3.1 Súhrnné charakteristiky položiek – variant 4538

Ak sa v štatistických výsledkoch vyskytuje extrémne ľahká či extrémne ťažká položka (resp. položka má niektoré nevyhovujúce ukazovatele), sú jej hodnoty v tabuľkách zvýraznené. Veľmi ľahká položka je v stĺpci obťažnosť podfarbená oranžovou farbou, veľmi ťažká položka žltou farbou, údaj o nižšej citlivosti je podfarbený zelenou, nižšia hodnota *P. Bis.* je v poslednom stĺpci tabuľky vyznačená žltou farbou. V stĺpci Vynechanosť je vyššia hodnota vyznačená žltou farbou a v stĺpci Neriešenosť zelenou farbou.

Tab. 6 Súhrnné charakteristiky položiek 1 – 32

Položka	Obtiažnosť	Citlivosť	Nedosiahnutosť	Vynechanosť	Neriešenosť	Korelácia medzi položkou a zvyškom testu
1	59,6	38,9	,00	,00	,00	,21
2	81,4	25,7	,00	,23	,23	,21
3	80,2	27,4	,00	,11	,11	,18
4	75,7	24,6	,00	,23	,23	,17
5	35,3	30,3	,00	,23	,23	,14
6	71,2	49,7	,00	2,28	2,28	,33
7	47,3	70,9	,00	22,21	22,21	,45
8	36,3	60,0	,00	21,41	21,41	,41
9	76,1	48,6	,00	,11	,11	,33
10	55,4	34,3	,00	,23	,23	,22
11	64,6	34,3	,00	,23	,23	,23
12	54,1	50,9	,00	,57	,57	,34
13	77,0	40,0	,00	,23	,23	,31
14	45,8	62,3	,00	24,72	24,72	,43
15	46,5	54,9	,00	25,51	25,51	,37
16	54,2	56,6	,00	5,47	5,47	,35
17	74,6	34,3	,00	,00	,00	,23
18	38,0	36,6	,00	,11	,11	,23
19	49,8	37,1	,00	,80	,80	,20
20	40,4	46,9	,00	,23	,23	,30
21	32,3	25,1	,00	,34	,34	,13
22	53,4	77,1	,00	34,05	34,05	,50
23	79,3	48,0	,00	10,25	10,25	,39
24	41,9	62,9	,00	38,04	38,04	,41
25	70,3	23,4	,00	,23	,23	,14
26	67,0	30,3	,00	,34	,34	,19
27	17,7	41,7	,00	,34	,34	,35
28	27,1	24,0	,00	,23	,23	,12
29	47,0	56,0	,00	,57	,57	,36
30	55,2	37,7	,00	5,58	5,58	,22
31	12,2	35,4	,00	28,25	28,25	,31
32	30,8	68,6	,00	20,27	20,27	,49

Tab. 7 Súhrnné charakteristiky položiek 33 – 64

Položka	Obtiažnosť	Citlivosť	Nedosiahnutosť	Vynechanosť	Neriešenosť	Korelácia medzi položkou a zvyškom testu
33	36,7	34,3	,00	,46	,46	,18
34	86,2	21,7	,00	,34	,34	,21
35	56,3	33,7	,00	,34	,34	,20
36	40,4	50,9	,00	,23	,23	,32
37	50,6	33,1	,00	,68	,68	,21
38	87,4	20,0	,00	4,10	4,10	,18
39	44,8	66,3	,00	16,29	16,29	,41
40	50,1	66,9	,00	25,28	25,28	,44
41	67,8	45,7	,00	,34	,34	,33
42	75,1	39,4	,00	,23	,23	,31
43	83,0	24,0	,00	,11	,11	,18
44	62,8	41,1	,00	,11	,11	,27
45	69,4	23,4	,00	,23	,23	,15
46	78,1	49,7	,00	7,40	7,40	,39
47	42,9	60,6	,00	3,76	3,76	,40
48	40,7	71,4	,00	26,77	26,77	,49
49	83,3	36,0	,00	,23	,23	,31
50	82,8	18,3	,00	,34	,34	,19
51	76,7	34,3	,00	,23	,23	,27
52	34,3	14,3	,00	,23	,23	,10
53	43,8	28,0	,00	,46	,46	,16
54	49,9	54,9	,00	10,48	10,48	,31
55	69,0	68,6	,00	20,62	20,62	,48
56	38,6	63,4	,00	30,30	30,30	,43
57	61,4	34,3	,00	,68	,68	,22
58	47,2	18,9	,00	,23	,23	,12
59	62,2	49,7	,00	,34	,34	,34
60	33,9	6,9	,00	,23	,23	-,03
61	73,7	46,3	,00	,34	,34	,34
62	49,2	73,1	2,16	5,35	7,52	,47
63	81,5	25,7	4,44	6,61	11,05	,19
64	28,9	58,9	4,44	15,83	20,27	,38

3.2 Oblasti testu

Test z hľadiska úspešnosti môžeme interpretovať v dvoch rovinách:

1. úspešnosť podľa jednotlivých oblastí,
2. úspešnosť žiakov v jednotlivých úlohách.

Testové úlohy je možné z tematického hľadiska rozdeliť do troch oblastí:

1. čítanie s porozumením: uvedená oblasť obsahuje aj otázky zamerané na analýzu a interpretáciu textov,
2. jazyk: lexikológia, sémantika, morfológia, štylistika, syntax, zvuková stránka jazyka, pravopis,
3. literatúra: literárna história, literárna teória.

Tab. 8 Úlohy zaradené do jednotlivých oblastí

Maďarský jazyk a literatúra	Test č. 4538
Čítanie s porozumením	2, 5, 10, 17, 20, 21, 23, 25, 26, 34, 38, 43, 50, 51, 57, 63
Lexikológia	3, 8, 9, 28, 42, 44, 46
Sémantika	18, 30
Morfológia	31, 32, 59
Štylistika (sloh)	8, 12, 35, 39, 45, 53, 61
Syntax	27, 41, 48, 62, 64
Fonetika a fonológia	29
Pravopis	16, 47, 58, 60
Dejiny jazyka	6, 25, 28
Literárna história	1, 4, 6, 7, 12, 13, 14, 19, 22, 24, 33, 35, 36, 37, 39, 49, 52, 53, 54, 55, 56
Literárna teória	11, 15, 19, 40

Pri porovnávaní úspešnosti treba brať do úvahy aj počet úloh v jednotlivých oblastiach a ich prekrývanie s čítaním s porozumením alebo aj s inými oblasťami.

3.2.1 Čítanie s porozumením

priemerná úspešnosť **68,1 %** (gymnázia 77,0 %, ostatné stredné školy 61,3 %)

Čítanie s porozumením testovalo 16 úloh. Úlohy boli zamerané na pochopenie alebo interpretáciu textu vlastnými slovami, alebo v nich museli žiaci preukázať, ako vedia využiť svoje vedomosti a zručnosti pri získavaní informácií. Špecifickým cieľom úloh bolo interpretovať a analyzovať známy aj neznámy text. Mali testovať myšlienkovú operáciu – analýza, aplikácia, dedukcia, overovanie, porozumenie, hodnotenie, indukcia, reprodukcia, syntéza, tvorba hypotézy a triedenie. V úlohách sme testovali najmä

identifikáciu/rozpoznanie a interpretáciu informácie implicitne uvedenej v texte. Úlohy č. 5 a 21 vyšli v pásme obťažných položiek a mali slabšiu rozlišovaciu schopnosť. Dve úlohy (č. 10, 20) boli podľa štatistických ukazovateľov v pásme stredne obťažných položiek, mali dostatočnú citlivosť. Šesť úloh bolo v pásme ľahkých a šesť v pásme veľmi ľahkých položiek, pričom úlohy č. 2, 25, 34, 38, 43, 50 a 63 mali slabú rozlišovaciu schopnosť, všetci žiaci ich riešili s vysokou úspešnosťou.

Rozdiely medzi čítaním s porozumením umeleckého, vecného súvislého alebo nesúvislého textu sú z hľadiska žiackej úspešnosti v tejto oblasti zanedbateľné. Žiaci na základe štatistických ukazovateľov zvládli dobre interpretáciu všetkých typov textov.

Najvyššiu úspešnosť zaznamenali žiaci v úlohách zameraných na určenie tvrdení, ktoré vyplývajú z textu ukážky explicitne, na porozumenie myšlienky textu a orientáciu v texte. Aj v úlohách vyžadujúcich si náročnejšie myšlienkové operácie, v ktorých bolo nutné interpretovať a obsahovo analyzovať text, si žiaci viedli veľmi dobre.

V našej analýze budeme interpretovať úlohy na základe štatistických ukazovateľov. Poukážeme najmä na ich obťažnosť a citlivosť.

Najobťažnejšou úlohou (32,3 %) tejto oblasti bola úloha s výberom odpovede č. 21 na „čisté“ čítanie s porozumením. Žiaci museli vybrať z textu myšlienku a analyzovať, čo ňou chcel autor vyjadriť.

21 Döntse el, hogy mire utalhat a 3. számú idézetben az a gondolat, amelyben az író az apa és a fia azonos színiüldözőnadrágját említi, amelyeket az anyja varrt!

(A) A fiú többre fogja vinni az életben, mint az apja.

(B) A fiú sem lesz képes többre az életben, mint az apja.

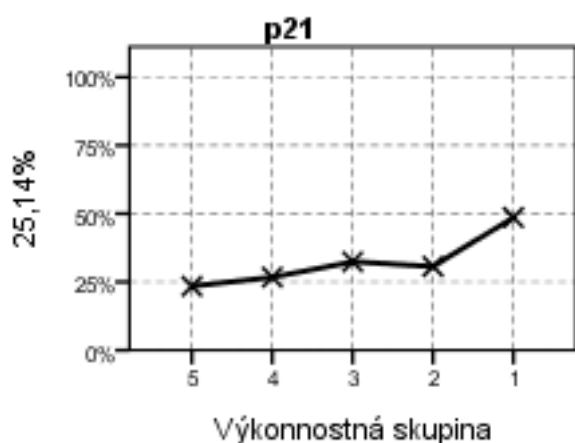
(C) A fiú még annyira sem lesz képes az életben, mint az apja.

(D) A fiú mindig az anyja szárnyai alatt lesz az életben, mint az apja.

Tab. 9 Analýza distraktorov položky č. 21 s výberom odpovede

		A21	B21	C21	D21	X21
1	P. Bis.	-,18	,13	,01	-,02	,00
2	p	,10	,32	,08	,49	,00
3	N	91,00	284,00	67,00	433,00	3,00

Z analýzy distraktorov vyplýva, že správnu odpoveď B si zvolilo najviac žiakov, ale aj distraktor C má kladnú hodnotu P. Bis., volili si ho aj žiaci v teste úspešní. Distraktory A a D majú zápornú hodnotu, volili si ich žiaci v teste menej úspešní.

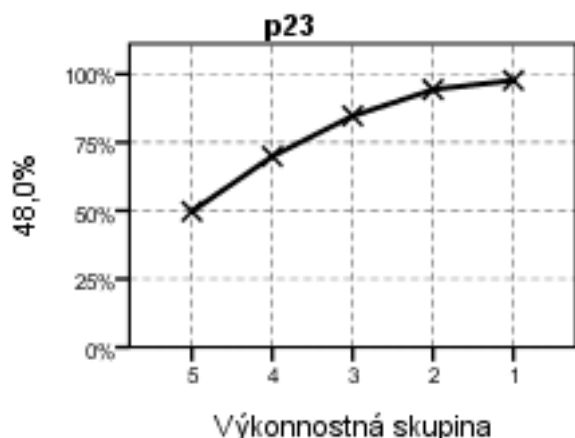
Obr. 6 Distribúcia úspešnosti a citlivosť

Z grafu možno vyčítať, že položka patrila medzi obťažné úlohy. Citlivosť položky je nedostatočná, oddelila len žiakov 1. výkonnostnej skupiny, žiakov ostatných výkonnostných skupín výrazne nerozlíšila.

K tomu istému textu sa viaže úloha s krátkou odpoveďou č. 23 tiež na „čisté“ čítanie s porozumením, v ktorej mali žiaci po analýze textu jedným, dvoma slovami vyjadriť, čo sa stane s chlapcom na konci novely.

23 Egy-két szóval fogalmazza meg, hogy mi történik a fiúval A *fürdés* című novella végén!

Správna odpoveď: megfullad / vízbe fullad/ meghal

Obr. 7 Distribúcia úspešnosti a citlivosť

Z grafu môžeme vyčítať, že táto položka dostatočne rozlíšila žiakov, aj najmenej úspešní žiaci v teste ju riešili s úspešnosťou 50 percent.

3.2.2 Jazyk

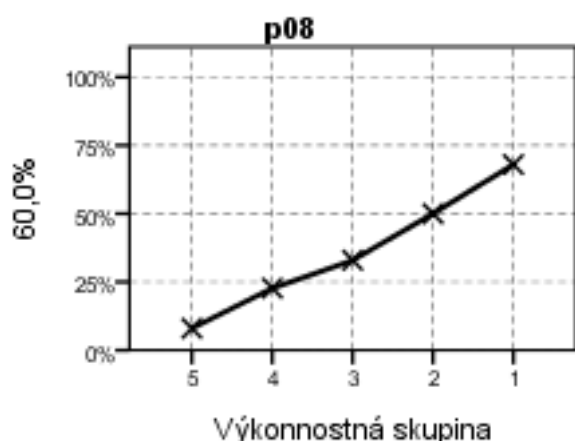
priemerná úspešnosť **50,1 %** (gymnázia 62,3 %, ostatné stredné školy 40,7 %)

V **lexikológii** (7 úloh) špecifickým cieľom úloh bolo aplikovať vedomosti z lexikológie. Mali testovať myšlienkové operácie – aplikácia, analýza, dedukcia, určovanie a priradovanie. Úlohy č. 8 a 28 boli podľa štatistických ukazovateľov v pásme obťažných položiek, pričom úloha č. 28 mala nedostatočnú citlivosť. Ostatné úlohy patrili medzi ľahké, úloha č. 3 mala nedostatočnú rozlišovaciu schopnosť.

Úloha s krátkou odpoveďou č. 8 bola prepojená so štylistikou, vyšla ako obťažná (36,3 %), ale vykázala dobrú citlivosť (60,0 %). Žiaci mali jedným, dvoma slovami zoštylizovať dnešný význam slovného spojenia v úvodzovkách.

8 Fogalmazza meg egy-két szóval, hogy az 1. számú idézet utolsó előtti sorában mire hivatkozott, amikor „*kani mivoltára*” utalt!

Správna odpoveď: férfi mivoltára / férfi kilétére / férfi létére / férfiasságára

Obr. 8 Distribúcia úspešnosti a citlivosť

Ako vidno z grafu, úloha dobre rozlišovala žiakov v teste úspešných od žiakov v teste najmenej úspešných. Od najúspešnejších žiakov sme však očakávali lepšie výsledky. Žiaci nerozumejú starším výrazom, čomu nasvedčuje aj neriešenosť a vynechanosť (21, 4 %).

Nedostatočnú rozlišovaciu schopnosť (24,0 %) mala úloha s výberom odpovede č. 28, ktorá skúšala slovné druhy.

28 Jelölje meg – a szöveggörnyezetet figyelembe véve – a 4. számú idézetben félkövér betűkkel kiemelt szavak közül azt, amelyik nem igenév!

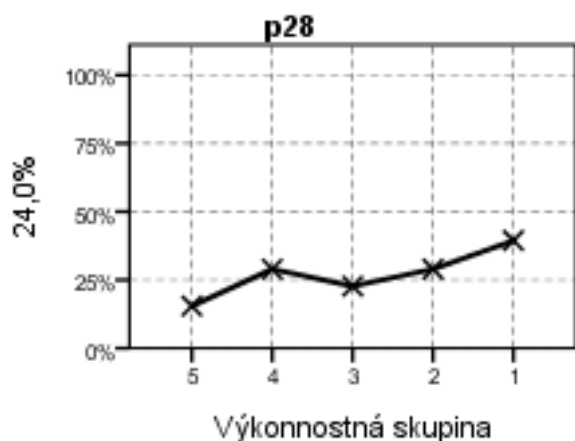
- (A) tanítani
- (B) kezdve
- (C) hozott
- (D) íródott

Tab. 10 Analýza distraktorov položky č. 28 s výberom odpovede

		A28	B28	C28	D28	X28
1	P. Bis.	-,06	-,16	,10	,12	-,02
2	p	,08	,40	,25	,27	,00
3	N	66,00	355,00	217,00	238,00	2,00

Z analýzy distraktorov vidíme, že správnu odpoveď D si volilo len o 21 žiakov viac ako distraktor C, ktorý má tiež kladnú hodnotu, čo znamená, že si ho volili aj žiaci v teste úspešní. Najviac žiakov si volilo distraktor B, má však zápornú hodnotu P. Bis., volili si ho

žiaci v teste menej úspešní, ktorí si volili aj distraktor A. Úloha, ktorá skúša slovesný slovný druh aj minulý rok bola jednou z najťažších úloh testu.

Obr. 9 Distribúcia úspešnosti a citlivosť

Z grafu vyčítame, že úloha mala nevyhovujúcu triediacu schopnosť.

Ľahkými úlohami s dobrou rozlišovacou schopnosťou boli úlohy č. 9 a 46. V úlohe s výberom odpovede č. 9 mali žiaci k latinskému slovu v nadpise ukážky priradiť maďarský význam.

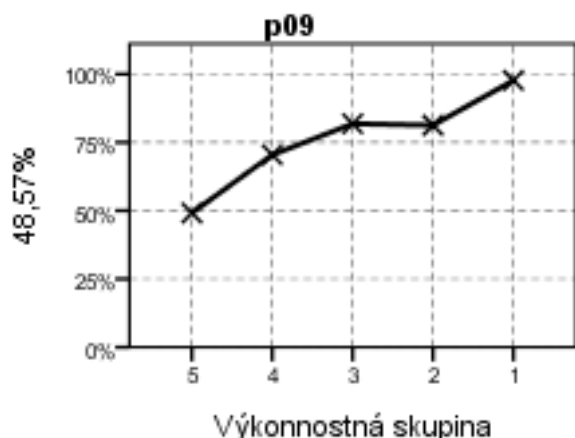
9 Értelmezze a 2. számú idézet címében szereplő „Ekhó” szót!

- (A) magány
- (B) visszhang
- (C) Tihany része
- (D) méretes boroshordó

Tab. 11 Analýza distraktorov položky č. 9 s výberom odpovede

		A09	B09	C09	D09	X09
1	P. Bis.	-,28	,33	-,16	-,01	-,03
2	p	,20	,76	,03	,01	,00
3	N	176,00	668,00	25,00	8,00	1,00

Z analýzy distraktorov vyplýva, že správnu odpoveď B si volila veľká väčšina žiakov. Distraktory A, C a D majú zápornú hodnotu P. Bis., volili si ich žiaci v teste menej úspešní.

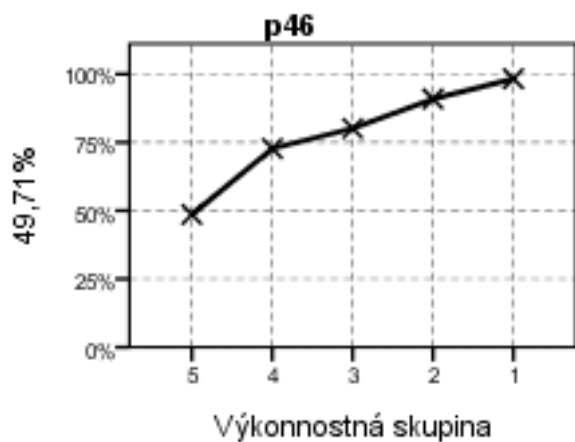
Obr. 10 Distribúcia úspešnosti a citlivosť

Na grafe vidieť, že úloha mala vyhovujúcu citlivosť, až na druhú a tretiu skupinu položka žiakov dobre rozlíšila.

V úlohe s krátkou odpoveďou č. 46 mali žiaci vybrať správne slovo do položenej otázky.

46 Keresse meg és írja ki a 6. számú idézetet kezdő kérdésből a választó kötőszót!

Správna odpoveď: vagy

Obr. 11 Distribúcia úspešnosti a citlivosť

Na grafe úspešnosti vidieť, že úloha výraznejšie oddelila najslabšiu skupinu žiakov, zostávajúce skupiny žiakov rozlíšila menej výrazne.

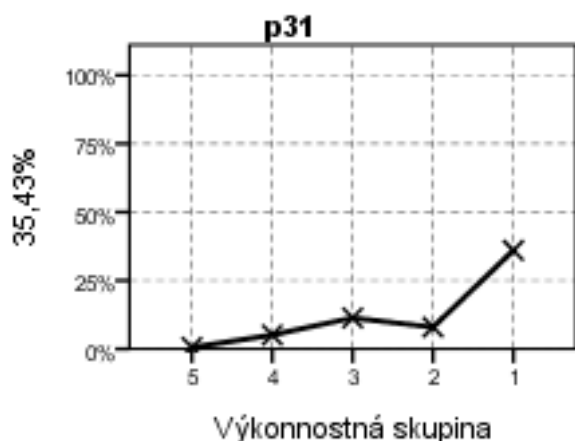
Priemerná úspešnosť v lexikológii bola 61,1 percentná. Žiaci gymnázií dosiahli priemernú úspešnosť 71,2 percent a ostatných stredných škôl 53,3 percent.

V **morfológii** (3 úlohy) špecifickým cieľom úloh bolo aplikovať vedomosti z morfológie, testovali myšlienkové operácie – aplikácia, dedukcia a určovanie. Úloha č. 31 sa ukázala ako úloha veľmi obťažná (12,2 %) a úloha č. 32 ako obťažná (30,8 %). Úloha č. 59 bola v pásme ľahkých úloh (62,2 %). Všetky mali požadovanú hodnotu citlivosti.

Úloha s krátkou odpoveďou č. 31 sa ukázala ako najťažšia úloha v teste. Žiaci mali identifikovať druh zloženého slova.

31 Határozza meg a lehető legpontosabban, milyen típusú szóösszetétel a 4. számú idézet címében szereplő „nyelvtanítás”!

Správna odpoveď: birtokos jelzős alárendelő / jelzős alárendelő / birtokos jelzős

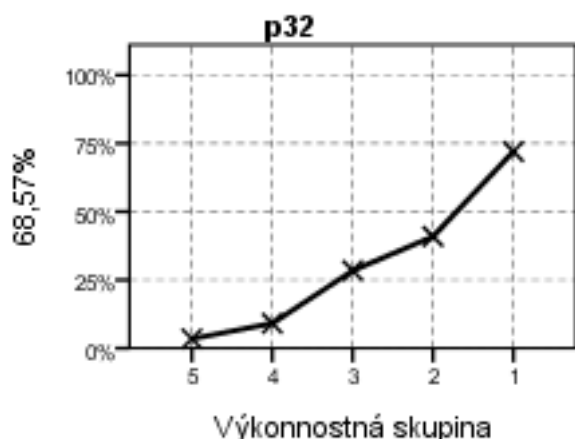
Obr. 12 Distribúcia úspešnosti a citlivosť

Ako vidíme na grafe, úloha dobre rozlíšila žiakov najlepšej výkonnostnej skupiny, krivka prudko stúpa od druhej výkonnostnej skupiny, ktorej výsledok je o niečo horší ako výsledok tretej skupiny. Od najúspešnejších žiakov sme však očakávali lepšie výsledky.

Úloha s krátkou odpoveďou č. 32 sa ukázala ako ťažká, žiaci mali identifikovať druh prípony v danom slove.

32 Nevezze meg a lehető legpontosabban a 4. számú idézet első bekezdésében található „Pécsett” szóalak végén lévő toldalékot!!

Správna odpoveď: határozói viszonyrag / helyhatározói viszonyrag / határozórag / helyhatározórag

Obr. 13 Distribúcia úspešnosti a citlivosť

Z grafu možno vyčítať, že úloha veľmi dobre rozlíšila žiakov všetkých výkonnostných skupín.

Priemerná úspešnosť v morfológii bola 34,8 %. Žiaci gymnázií dosiahli priemernú úspešnosť 49,6 percent a ostatných stredných škôl 23,4 percent.

Štylistiku overovalo sedem úloh, päť úloh bolo previazaných aj na iné oblasti. Ich špecifickým cieľom bolo aplikovať vedomosti zo štylistiky, testovali myšlienkovú operáciu – aplikácia, dedukcia a hodnotenie. Úloha s krátkou odpoveďou č. 8 prepojená s lexikológiou patrila štatisticky do obťažných úloh, hovorili sme o nej vyššie. Štyri úlohy (č. 12, 35, 39, 53) sa nachádzajú v pásme stredne obťažných úloh a dve úlohy (č. 45, 61) sú medzi ľahkými úlohami. Nedostatočnú rozlišovaciu schopnosť majú úlohy č. 45 (23,4 %) a č. 53 (28,0 %).

Úloha s výberom odpovede č. 53, prepojená s dejinami literatúry testovala štylistické prvky klasicizmu a romantizmu, ich komparáciu. Patrila medzi stredne obťažné úlohy s nedostatočnou rozlišovacou schopnosťou.

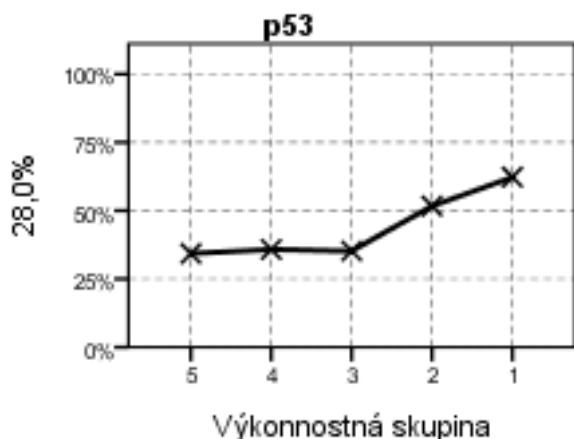
53 Jelölje meg a romantika stílusirányzatára jellemző megállapítást!

- (A) fontossá vált az eredetiség
- (B) ügyeltek a műfajok tisztaságára
- (C) az ésszerűség követése a műalkotásokban
- (D) az antik művészet szabályszerűségeinek megújítása

Tab. 12 Analýza distraktorov položky č. 53 s výberom odpovede

		A53	B53	C53	D53	X53
1	P. Bis.	,16	-,07	-,16	-,02	-,02
2	p	,44	,25	,08	,23	,00
3	N	385,00	216,00	73,00	200,00	4,00

Správnou odpoveď A si volila väčšina žiakov. Distraktory B a D si volilo tiež viac žiakov, ale majú zápornú hodnotu P. Bis., čo znamená, že si ich volili žiaci v teste menej úspešní.

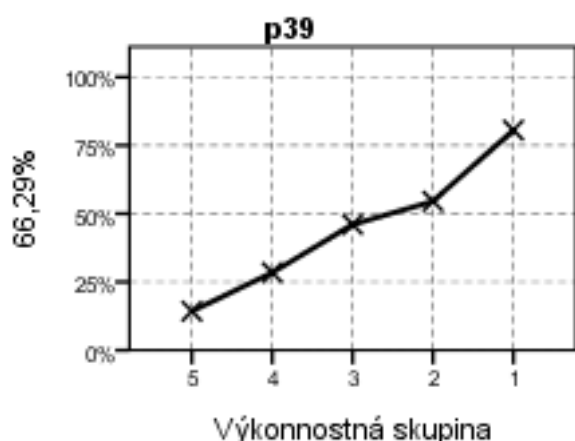
Obr. 14 Distribúcia úspešnosti a citlivosť

Graf poukazuje na nedostatočnú triediacu schopnosť úlohy. Žiaci prvých troch výkonnostných skupín dosiahli takmer rovnakú úspešnosť, žiakov dvoch najvýkonnejších skupín položka oddelila.

Podobnou úlohou na identifikáciu umeleckého smeru na základe štýlu bola aj úloha s krátkou odpoveďou č. 39, ktorá bola stredne obťažná (44,8 %) s dobrou rozlišovacou schopnosťou (66,3 %).

39 Nevezze meg idegen szóval azt a 19. század végi stílust, amely aprólékos, néha durva módon ábrázolja a valóságot, mint az 5. számú idézet utolsó előtti sorában a „kihányt vér” szókapcsolat!

Správná odpoveď: naturalista / naturalizmus

Obr. 15 Distribúcia úspešnosti a citlivosť

Grafické znázornenie triediacej schopnosti položky vidíme na obr. 15. Položka dobre rozlíšila žiakov všetkých výkonnostných skupín.

Priemerná úspešnosť v štylistike bola 54,4 percent. Žiaci gymnázií dosiahli priemernú úspešnosť 65,9 percent a ostatných stredných škôl 45,5 percent.

Syntax overovalo päť úloh, špecifickým cieľom úloh bolo aplikovať vedomosti zo syntaxe. Testovali myšlienkové operácie – analýza, aplikácia, určovanie a triedenie. Podľa štatistických ukazovateľov úloha č. 27 bola v pásme veľmi obťažných položiek, úloha č. 64 v pásme obťažných, úlohy č. 48 a 62 v pásme stredne obťažných položiek a úloha č. 41 patrila medzi ľahké. Všetky úlohy mali dobrú rozlišovaciu schopnosť, dobre rozlišovali úspešných žiakov od menej úspešných.

Na analýzu sme vybrali úlohu č. 27, ktorá patrila medzi veľmi obťažné položky (17,7 %). Stala sa tak druhou najobťažnejšou otázkou v teste. Úloha s výberom odpovede skúšala prívlastky. Žiaci mali vo vete vyhľadať všetky prívlastky.

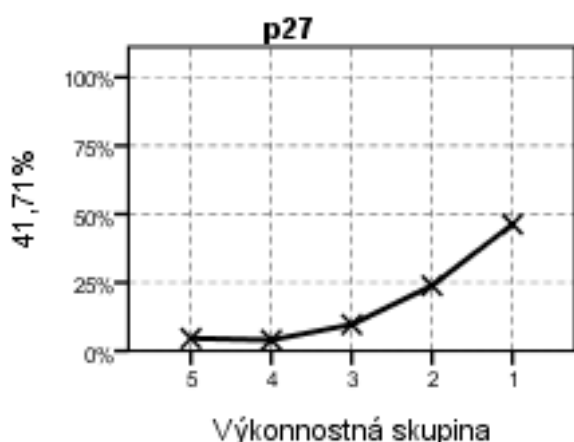
27 Állapítsa meg, hogy hány jelző található a 4. számú idézet első mondatában!

- (A) egy
- (B) kettő
- (C) három
- (D) négy

Tab. 13 Analýza distraktorov položky č. 27 s výberom odpovede

		A27	B27	C27	D27	X27
1	P. Bis.	-,20	-,20	,09	,35	-,02
2	p	,26	,24	,32	,18	,00
3	N	231,00	212,00	277,00	155,00	3,00

Z analýzy distraktorov vidno, že žiaci volili všetky možnosti takmer v rovnakom počte. Správnu odpoveď D si volil najmenší počet žiakov v teste úspešných. Distraktor C má tiež kladnú hodnotu P. Bis., to znamená, že si ho volili žiaci v teste úspešní. Distraktory A a B, ktoré majú zápornú hodnotu P.Bis. si volili žiaci v teste menej úspešní. Žiaci pri riešení úlohy nesprávne identifikovali prívlastky, nevedeli určiť ich počet vo vete.

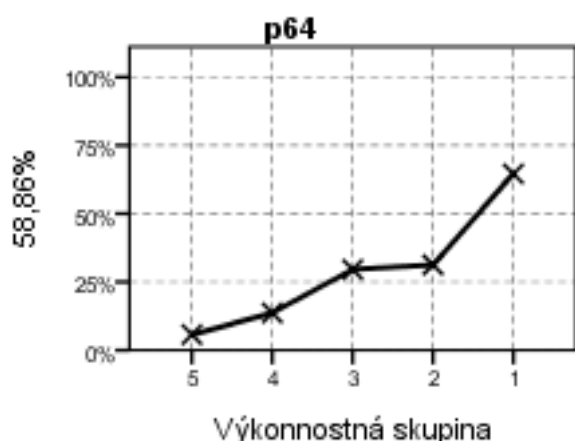
Obr. 16 Distribúcia úspešnosti a citlivosť

Dosiahnutá hodnota citlivosti je vyhovujúca, úloha najlepšie rozlišuje medzi prvými tromi výkonnostnými skupinami. Tri najslabšie skupiny žiakov nerozlíšila. Dosiahnutá úspešnosť je neuspokojivá. Vetné členy sa žiaci učia už na základnej škole, patria medzi základné učivo.

Ako obtiažná (28,9 %) vyšla aj úloha s krátkou odpoveďou č. 64, ktorá skúšala určenie druhu vety podľa zloženia.

64 Nevezze meg a lehető legpontosabban a 8. számú idézet első mondatának fajtáját szerkezet szerint!

Správna odpoveď: tagolt, teljes, egyszerű, bővített / tagolt, teljes, egyszerű, bővített mondat / egyszerű, bővített / egyszerű, bővített mondat

Obr. 17 Distribúcia úspešnosti a citlivosť

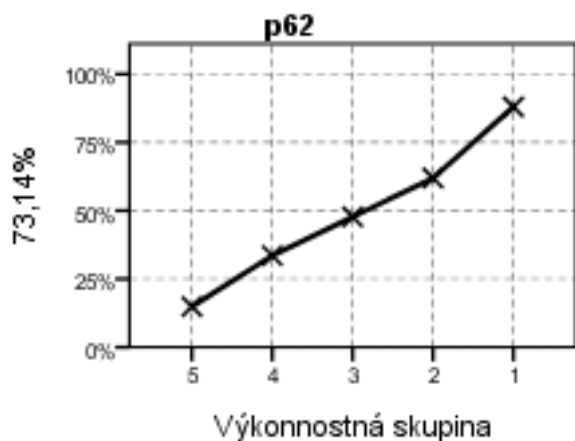
Z grafu vyčítame dobrú rozlišovaciu schopnosť úlohy. Aj túto úlohu riešili žiaci s menšou úspešnosťou, ako sme predpokladali. Vo vedomostiach zo syntaxe majú žiaci rezervy.

Úloha s krátkou odpoveďou, č. 62, ktorej autori dali obťažnosť 1, bola stredne ťažká (49,2 %), s dobrou citlivosťou (73,1 %). Venovala sa súvetiu, žiaci mali určiť spojku v súvetí.

62 Írja ki az utalószót a 8. számú szöveg alábbi összetett mondatának főmondatából!

„Ami digitális formában nem létezik, az szinte nincs is.“

Správna odpoveď: az

Obr. 18 Distribúcia úspešnosti a citlivosť

Graf vykazuje výborné rozlíšenie žiakov všetkých výkonnostných skupín.

Priemerná úspešnosť v syntaxi bola 41,0 percentná. Úspešnejší boli žiaci gymnázií s priemernou úspešnosťou 57,6 percent, žiaci ostatných stredných škôl dosiahli priemernú úspešnosť iba 28,3 percent.

V oblasti **pravopis** (4 úlohy) špecifickým cieľom úloh bolo aplikovať vedomosti z ortografie. Testovali myšlienkové operácie – dedukcia, určovanie a riešenie. Úloha č 60 bola v pásme obťažných úloh (33,9 %) s nedostatočnou citlivosťou (6,9 %). Ostatné úlohy boli v pásme stredne obťažných úloh, z nich úloha č. 58 mala nedostatočnú citlivosť (18,9 %).

Úloha s výberom odpovede č. 60 splnila predpoklad ťažkej úlohy. Testovala správne písanie citátu, správne použitie úvodzoviek. Žiaci mali z ponúkaných možností vybrať správnu.

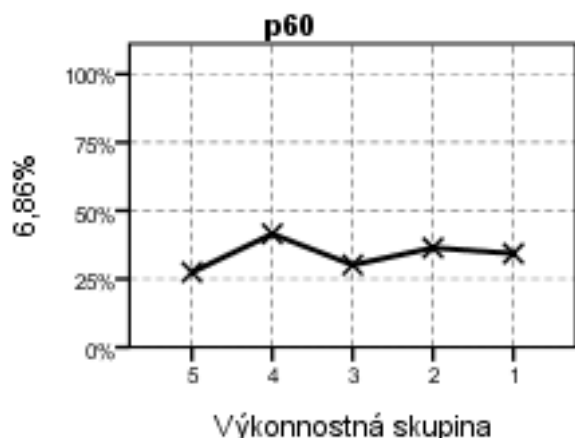
60 Állapítsa meg, az írásjelekre is figyelve, hogy helyesírássalag melyik helyes az alábbi, idézetet tartalmazó mondatok közül!

- (A) Keresztesi hozzáfűzte: „A papírnak még mindig megvan a maga feelingje“.
 (B) Keresztesi hozzáfűzte, hogy a „papírnak még mindig megvan a maga feelingje“.
 (C) Keresztesi hozzáfűzte, hogy a „papírnak még mindig megvan a maga feelingje.“
 (D) Keresztesi hozzáfűzte: hogy a „papírnak még mindig megvan a maga feelingje“.

Tab. 14 Analýza distraktorov položky č. 60 s výberom odpovede

		A60	B60	C60	D60	X60
1	P. Bis.	,04	-,03	,00	-,04	-,02
2	p	,43	,34	,20	,03	,00
3	N	377,00	298,00	174,00	27,00	2,00

Z analýzy distraktorov vidno, že žiaci volili možnosti A, B, C vo veľkom počte. Správna odpoveď B má zápornú hodnotu, volili si ju prevažne žiaci v teste menej úspešní. Pre žiakov v teste úspešných boli distraktory A a C atraktívnejšie ako správna odpoveď. Žiaci pri riešení úlohy nevedeli rozlíšiť správne písanie citátu.

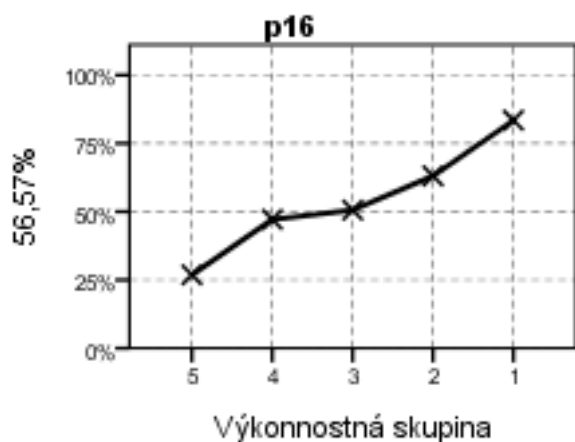
Obr. 19 Distribúcia úspešnosti a citlivosť

Graf poukazuje na nedostatočnú (6,9.%) rozlišovaciu schopnosť úlohy. Žiaci štvrtej výkonnostnej skupiny dosiahli najlepší výsledok zo všetkých výkonnostných skupín. Krivka poukazuje na zaváhanie strednej a lepších výkonnostných skupín, ktorých úspešnosť klesá. Písanie citátov alebo zápis citovanej literatúry robí žiakov vo všeobecnosti veľké problémy. Na zlepšenie tejto kompetencie treba klásť väčší dôraz.

Stredne ťažká úloha (54,2 %) úloha s krátkou odpoveďou č. 16 skúšala správne písanie zemepisných názvov.

16 Írja le helyesen a Tihanyi-félsziget -i képzős alakját!

Správna odpoveď: tihanyi-félszigeti

Obr. 20 Distribúcia úspešnosti a citlivosť

Graf poukazuje na dobrú rozlišovaciu schopnosť úlohy. Túto pravopisnú otázku aj žiaci v teste najmenej úspešní riešili s 25 % úspešnosťou, žiaci štvrtej a tretej výkonnostnej skupiny ju riešili takmer s rovnakou úspešnosťou, výkony úspešnejších skupín stúpajú podľa očakávania.

Priemerná úspešnosť v pravopise bola 44,7 percentná. Úspešnejší boli žiaci gymnázií s priemernou úspešnosťou 54,7 percent, žiaci ostatných stredných škôl dosiahli priemernú úspešnosť 36,9 percent.

Podrobnú analýzu a interpretáciu ostatných jazykových oblastí neuvádzame vzhľadom na malý počet úloh. Išlo väčšinou o úlohy s dobrou rozlišovacou schopnosťou a s uspokojivými výsledkami. Prinášame len ich výsledky.

Zvukovú stránku jazyka overovala len jedna úloha s výberom odpovede č. 29. Jej špecifickým cieľom bolo aplikovať vedomosti z fonetiky. Testovala myšlienkovú operáciu – dedukcia. Skúšala spodobovanie, štatisticky bola v pásme stredne obťažných úloh (47,0 %) s dobrou rozlišovacou schopnosťou (56,0 %). Žiaci gymnázií ju riešili s priemernou úspešnosťou 60,1 %, žiaci ostatných stredných škôl s priemernou úspešnosťou 38,5 percent.

Sémantiku overovali dve úlohy. Ich špecifickým cieľom bolo aplikovať vedomosti zo sémantiky. Testovali myšlienkovú operáciu – zaradenie a porozumenie. Úloha s výberom odpovede č. 18 skúšala gramatické kategórie. Úloha bola v pásme obťažných úloh (38,0 %) s vyhovujúcou citlivosťou (36,6 %). Úloha s krátkou odpoveďou č. 30 preverovala synonymá. Ocitol sa v pásme stredne obťažných úloh (55,2 %) s vyhovujúcou rozlišovacou schopnosťou (37,7 %).

Priemerná úspešnosť v sémantike bola 46,2 percentná. Úspešnejší boli žiaci gymnázií s priemernou úspešnosťou 59,2 percent, žiaci ostatných stredných škôl dosiahli priemernú úspešnosť 36,2 percent.

3.2.3 Literatúra

priemerná úspešnosť **52,4 %** (gymnáziá 63,1 %, ostatné stredné školy 44,2 %)

V oblasti **literárna história** (21 úloh) špecifickým cieľom úloh bolo aplikovať vedomosti z dejín literatúry. Mali testovať myšlienkové operácie – porozumenie, zaradenie, určovanie, analýza, syntéza, aplikácia a dedukcia. Na základe štatistických ukazovateľov v pásme obťažných položiek boli tri položky, z nich položka č. 52 mala nedostatočnú citlivosť, trinásť položiek patrilo medzi stredne obťažné, všetky s dostatočnou citlivosťou. Štyri úlohy patrili

medzi ľahké úlohy s dostatočnou citlivosťou. Úloha č. 49 patrila medzi veľmi ľahké úlohy (83,3 %) s vyhovujúcou citlivosťou.

Úloha s výberom odpovede č. 13 sa štatisticky zaradila medzi ľahké úlohy (77,0 %).

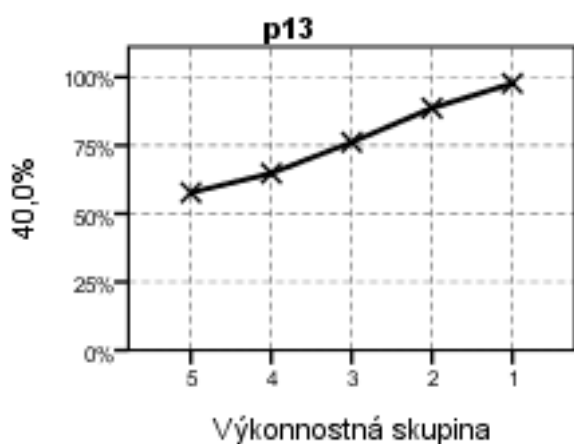
13 Döntse el, hogy az alábbi Csokonai-versek közül melyikben fogalmazódnak meg természeti képbe ágyazva a felvilágosodás eszméi!

- (A) Az estve
- (B) Tartózkodó kérelem
- (C) Szegény Zsuzsi, a táborozáskor
- (D) Szerелеmdal a csikóbőrös kulacshoz

Tab. 15 Analýza distraktorov položky č. 13 s výberom odpovede

		A13	B13	C13	D13	X13
1	P. Bis.	,31	-,16	-,19	-,15	,02
2	p	,77	,09	,06	,07	,00
3	N	676,00	79,00	57,00	64,00	2,00

Z analýzy distraktorov vyplýva, že správnu odpoveď A si volilo najviac žiakov, distraktory B, C, D majú zápornú hodnotu P. Bis., volili si ich žiaci v teste menej úspešní. Aj keď úloha bola náročne formulovaná, žiaci vedeli identifikovať dielo, na ktoré sa pýtala.

Obr. 21 Distribúcia úspešnosti a citlivosti

Z grafu vidno, že citlivosť úlohy je dostatočná, úloha dobre rozlíšila žiakov všetkých výkonnostných skupín.

V ďalšej analýze sa budeme venovať úlohe s výberom odpovede č. 52, ktorá mala nevyhovujúcu citlivosť a úlohe s krátkou odpoveďou č. 56, ktorá mala dostatočnú rozlišovaciu schopnosť, ale veľkú vynechanosť a neriešenosť (30,3 %).

52 Állapítsa meg, hogy miben hasonlít egymásra a *Zrínyi dala* és a *Himnusz*!

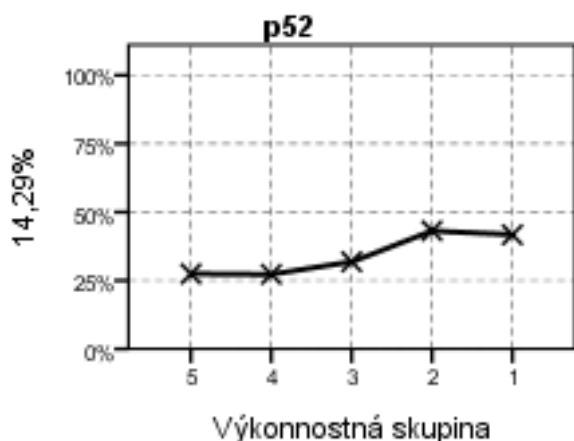
- (A) mindkettő ostromozza a nemzetet annak bűnei miatt
- (B) mindkettő sejteti, hogy a lesújtó, sivár jelenből van kiút
- (C) mindkettő megbocsátó hangnemben ír a nemzet bűneiről
- (D) mindkettő párbeszédre épül, de csak egy végső válasz lesz

Tab. 16 Analýza distraktorov položky č. 52 s výberom odpovede

		A52	B52	C52	D52	X52
1	P. Bis.	,10	-,02	-,08	-,01	-,04
2	p	,34	,35	,21	,09	,00
3	N	301,00	304,00	188,00	83,00	2,00

Úlohou žiakov bolo porovnanie dvoch diel autora ukážky.

Z tabuľky vyčítame, že správnu odpoveď A a distraktor B si volil takmer rovnaký počet žiakov. Správna odpoveď má kladnú hodnotu P. Bis., volili si ju žiaci v teste úspešní, distraktor B so zápornou hodnotou P. Bis. Si volili žiaci v teste menej úspešní. Pre tých, v menšom množstve boli zaujímavé aj distraktory C a D.

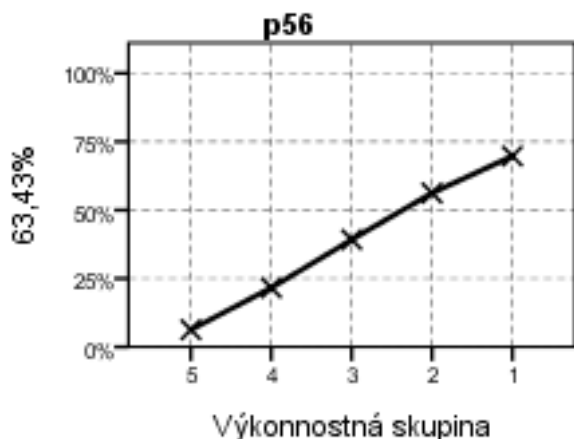
Obr. 22 Distribúcia úspešnosti a citlivosť

Graf poukazuje na nedostatočnú (14,3%) rozlišovaciu schopnosť úlohy. Žiaci piatej a štvrtej výkonnostnej skupiny dosiahli porovnateľný výsledok, o málo lepší mali žiaci tretej výkonnostnej skupiny, krivka nám mierne stúpa k druhej výkonnostnej skupine, ktorá má

o málo lepší výsledok ako prvá výkonnostná skupina. Dosiahnutá úspešnosť najlepšej výkonnostnej skupiny je nedostačujúca.

56 Nevezze meg Kölcsey talán legpezzimistább versét, amelyben Zrínyi a Sorssal vitázik!

Správna odpoveď: Zrínyi második éneke

Obr. 23 Distribúcia úspešnosti a citlivosť

Graf naznačuje dobrú rozlišovaciu schopnosť úlohy (63,4 %), úspešnosť stúpa adekvátne s výkonnostnými skupinami.

Veľkú vynechanosť a neriešenosť (34,1 %, 38,1 %) vykázali aj úlohy s krátkou odpoveďou č. 22 a 24, ktoré podľa štatistických výsledkov patrili medzi stredne obťažné (53,4 %, 41,9 %) s dobrou rozlišovacou schopnosťou (77,1 %, 62,9 %).

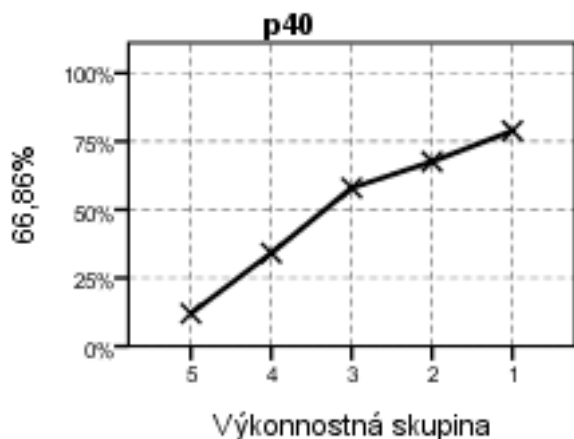
Priemerná úspešnosť v literárnej histórii bola 52,4 percentná. Úspešnejší boli žiaci gymnázií s priemernou úspešnosťou 62,9 percent, žiaci ostatných stredných škôl dosiahli priemernú úspešnosť 44,3 percent.

Špecifickým cieľom úloh **literárnej teórie** (4 úlohy) bolo aplikovať vedomosti z teórie literatúry. Mali testovať myšlienkové operácie – určovanie, overovanie, aplikácia a indukcia. Úloha č. 19 sa prekrývala s literárnou históriou. Tri úlohy (č. 15, 19, 40) patrili medzi stredne obťažné položky. Tieto úlohy mali vyhovujúcu citlivosť a dobre rozlíšili žiakov. Úloha č. 11 bola v pásme ľahkých úloh (64,6 %) s vyhovujúcou rozlišovacou schopnosťou (34,3 %).

Úloha s krátkou odpoveďou č. 40 patrila medzi stredne ťažké úlohy (50,1 %). Úlohou žiakov bolo pomenovať umelecký prostriedok.

40 Nevezze meg a szóképet, amely az 5. számú idézet első sorában többször is előfordul!

Správna odpoveď: szinesztézia / metafora

Obr. 24 Distribúcia úspešnosti a citlivosť

Z grafu vyčítame, že žiaci v teste najúspešnejší riešili túto úlohu s priemernou úspešnosťou nad 75 percent. Úloha dostatočne rozlišovala žiakov všetkých výkonnostných skupín.

Priemerná úspešnosť v literárnej teórii bola 52,1 percentná. Úspešnejší boli žiaci gymnázií s priemernou úspešnosťou 63,3 percent, žiaci ostatných stredných škôl dosiahli priemernú úspešnosť 43,5 percent.

Po vyhodnotení testu konštatujeme, žiaci gymnázií sú vo všetkých oblastiach testu úspešnejší ako žiaci ostatných stredných škôl. Rozdiely v úspešnosti podľa druhu školy boli stredne vecne významné pri 8 položkách (č. 7, 8, 16, 23, 32, 46, 47, 48) a mierne vecne významné pri 24 položkách (č. 12, 13, 14, 15, 18, 20, 22, 24, 27, 29, 30, 31, 39, 40, 41, 42, 51, 55, 56, 59, 61, 62, 63, 64). Všetky tieto položky boli ľahšie pre žiakov gymnázií. Najmenšie rozdiely v priemernej úspešnosti gymnazistov a ostatných stredoškôľakov boli pri obťažnej úlohe č. 60. Naopak, najväčší rozdiel medzi výkonmi žiakov jednotlivých druhov škôl sme zaznamenali pri obťažnej položke č. 32.

Tab. 17 Úspešnosť žiakov podľa druhu školy v jednotlivých oblastiach

MJL	Priemer		
	Druh školy		
	GYM	ostatné	spolu
Čítanie s porozumením	77,0	61,3	68,1
Jazyková zložka	62,3	40,7	50,1
Zvuková stránka jazyka	60,1	38,5	47,9
Pravopis	54,7	36,9	44,7
Lexikológia	71,2	53,3	61,1
Morfológia	49,6	23,4	34,8
Syntax	57,6	28,3	41,0
Semantika	59,2	36,2	46,2
Štylistika	65,9	45,5	54,4
Literárna zložka	63,1	44,2	52,4
Literárna história	62,9	44,3	52,4
Literárna teória	63,3	43,5	52,1

Položky č. 27 a 31 boli v teste najobťažnejšie, patrili medzi veľmi obťažné položky. Tieto položky mali priemernú úspešnosť pod 20 %. Najvyššiu úspešnosť mali položky č. 2, 3, 34, 38, 43, 49, 50 a 63. Tieto položky mali priemernú úspešnosť nad 80 %. Vysoké hodnoty vynechanosti a neriešenosti mali položky č. 22 (34,1 %) a 24 (38, 1 %), 56 (30,3 %).

4 Vyhodnotenie PFIČ MS z maďarského jazyka a literatúry

Cieľom PFIČ je preveriť schopnosť žiaka písať samostatne, žánrovo, štylisticky a gramaticky adekvátne, jasne, zrozumiteľne a na primeranej úrovni podľa cieľových požiadaviek na vedomosti a zručnosti absolventa strednej školy. PFIČ je riadené písanie na základe slovného, vizuálneho alebo sluchového podnetu. Testovali sa ňou zručnosti ako formálne členenie písomného prejavu, dodržanie obsahu, používanie primeraných gramatických štruktúr, rozsah slovnej zásoby, kompozícia, štylizácia a pravopis.

Hodnotenie PFIČ MJL riadili vedúci predmetovej komisie na jednotlivých školách. Hodnotiteľmi boli interní učitelia, ktorí majú v aprobácii maďarský jazyk a riadili sa pokynmi vedúceho PK a Pokynmi na hodnotenie PFIČ MS, pričom rešpektovali obsah Cieľových požiadaviek na vedomosti a zručnosti maturantov z maďarského jazyka a literatúry. PFIČ každého žiaka mali posúdiť dvaja hodnotitelia.

Pri hodnotení PFIČ MJL sa hodnotitelia riadili kritériami na hodnotenie, podľa ktorých hodnotili vonkajšiu formu, vnútornú formu a celkový dojem. Maximálny počet bodov za vonkajšiu formu a celkový dojem bol 4 body. Vnútorná forma sa členila na päť častí – obsah, kompozícia, jazyk, pravopis, štýl – maximálne 4 body. Maximálny počet možných dosiahnutých bodov za vnútornú formu bol 20 bodov, za celú PFIČ 28 bodov (100 percent).

PFIČ MS z MJL mohli žiaci písať 150 minút, pričom mali dodržať rozsah najmenej 1,5 strany a najviac 3 strany formátu A4. Žiaci si mohli vybrať jednu zo štyroch ponúknutých tém rôznych žánrov. Zvolili si tú tému, v ktorej mohli najviac rozvinúť svoje zručnosti, schopnosti a vedomosti.

Témy PFIČ boli vyhlásené v Slovenskom rozhlase v deň konania externej časti MS. Boli vylosované z troch obálok, z ktorých každá obsahovala 4 rôzne zadania.

4.1 Výber tém

PFIČ z maďarského jazyka a literatúry písalo 1 816 žiakov zo 63 škôl.

Témy PFIČ MS 2016

1. Én nem látom olyan tragikusan a generációmat

(Vitacikk a mai fiatalok
életrajzokról)

Ja nevidím tak tragicky situáciu mojej generácie

(Diskusný príspevok
o postojoch mladej generácie)

2. Ez az életút elvarázsolta engem (Egy általam nagyra becsült ember regényes életrajza)

Životná dráha tohto človeka ma očarila

(Beletrizovaný životopis. Výnimočný život človeka, ktorého si vážim.)

3. Ha én lennék az iskolaigazgató...

(Elmélkedés)

Keby som bol(a) riaditeľom(kou) školy...

(Úvaha)

4. Mint két tojás: a barátom /illetve barátnőm és én

(Jellemzés)

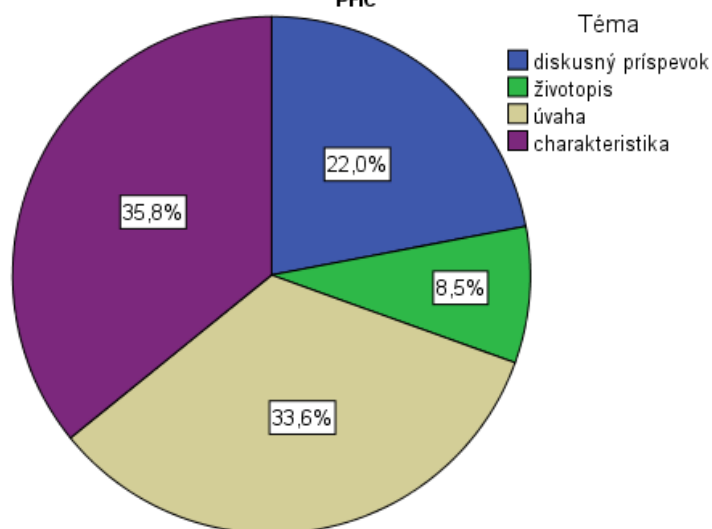
Ako dve vajcia: kamarát(ka) a ja

(Charakteristika)

Tab. 18 Výber tém

	Početnosť	%
Diskusný príspevok	399	22,0
Beletrizovaný životopis	155	8,5
Úvaha	611	33,6
Charakteristika	651	35,8
Spolu	1816	100,0

PFIČ 2016 - maďarský jazyk a literatúra - pomerné zastúpenie zvolených tém v PFIČ

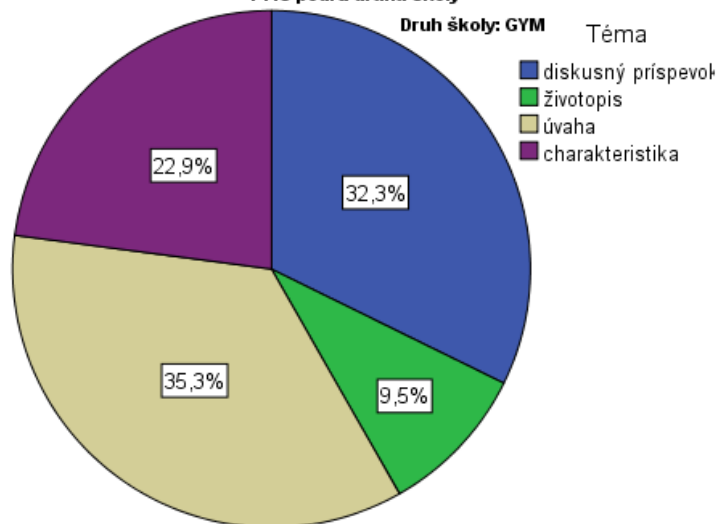
Obr. 25 Pomerné zastúpenie jednotlivých tém

Rozloženie výberu tém bolo pomerne rovnomerné. Najčastejšie si žiaci vybrali charakteristiku (35,8 %), najmenej beletrizovaný životopis (8,5 %). Na gymnáziách prevažuje výber úvahy, nasleduje diskusný príspevok, rozprávanie a najmenšie zastúpenie má výklad. Na SOŠ a konzervatóriách je poradie preferencií žánrov také isté, len ich proporčný výber je vyrovnannejší, pričom výklad si volil menší počet maturantov ako na gymnáziách.

4.2. Úspešnosť PFIČ

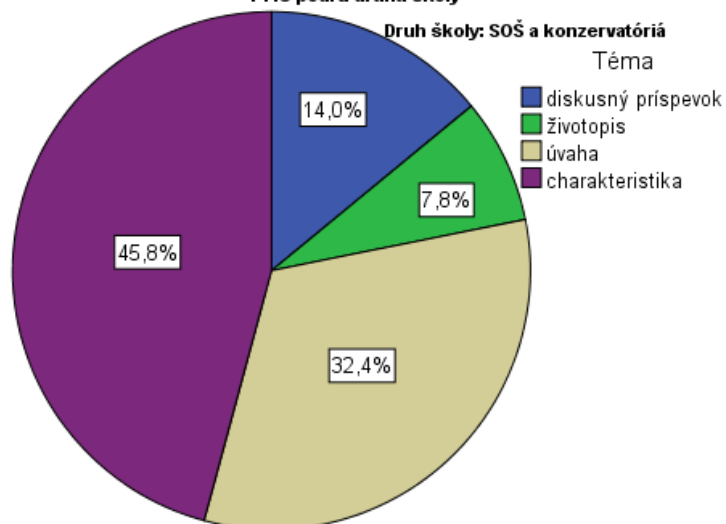
Pri analýze PFIČ nás zaujímalo, či výber témy ovplyvňuje jej úspešnosť. Nasledujúce grafy znázorňujú pomerné zastúpenie tém u žiakov gymnázií a ostatných stredných škôl. Nasledujúce grafy zobrazujú výber témy podľa druhu školy a úspešnosť žiakov v jednotlivých témach PFIČ:

PFIČ 2016 - maďarský jazyk a literatúra - pomerné zastúpenie zvolených tém v PFIČ podľa druhu školy

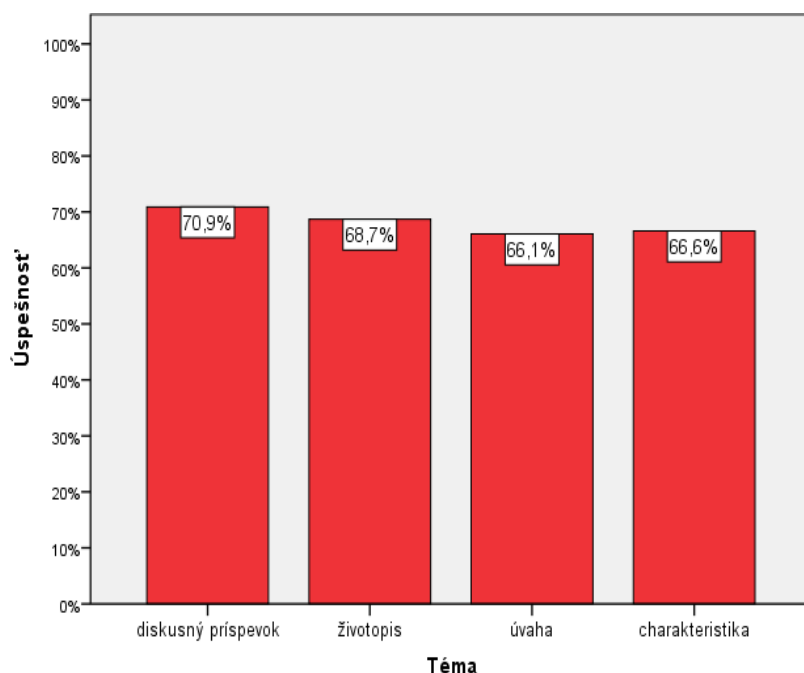

Obr. 26 Výber tém podľa druhu školy – gymnáziá

PFIČ 2016 - maďarský jazyk a literatúra - pomerné zastúpenie zvolených tém v PFIČ podľa druhu školy

Obr. 27 Výber tém podľa druhu školy – SOŠ a konzervatóriá

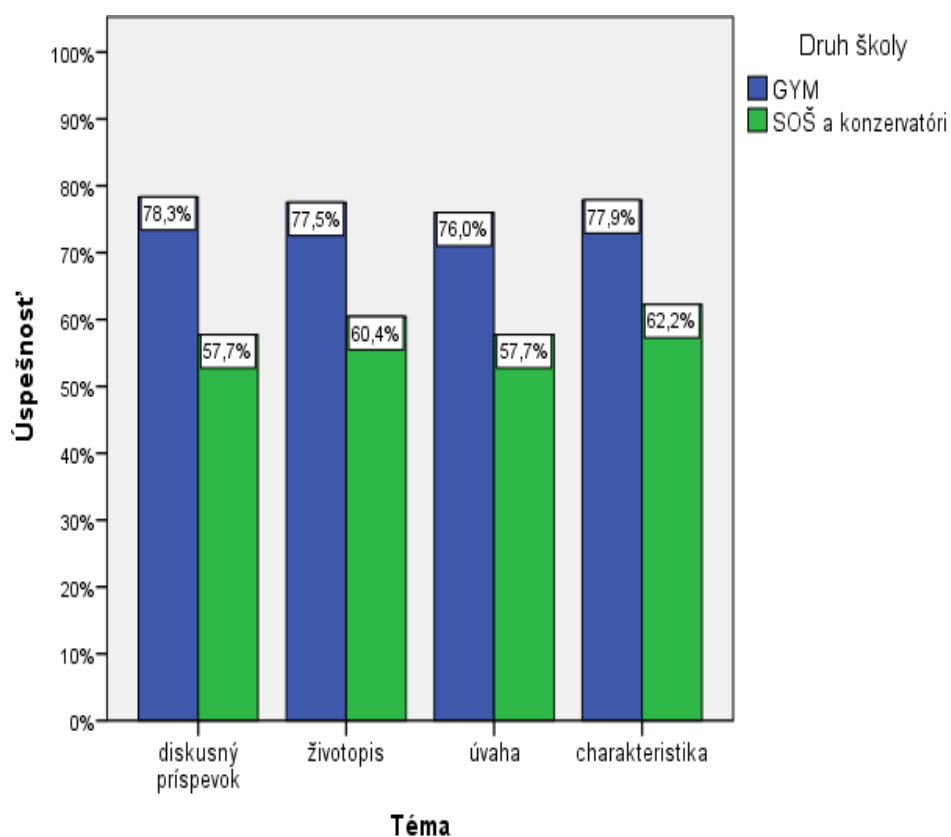

Obr. 28 Úspešnosť podľa tém

V nasledujúcej tabuľke je úspešnosť žiakov gymnázií a stredných odborných škôl a konzervatórií podľa zvolenej témy.

Tab. 19 Úspešnosť PFIČ podľa druhu školy (%)

Téma	Typ školy	N	Priemer %
Diskusný príspevok	GYM	255	78,3
	SOŠ a konzervatóriá	144	57,7
	Spolu	399	70,9
Beletrizovaný životopis	GYM	75	77,5
	SOŠ a konzervatóriá	80	60,4
	Spolu	155	68,7
Úvaha	GYM	279	76,0
	SOŠ a konzervatóriá	332	57,7
	Spolu	611	66,1
Charakteristika	GYM	181	77,9
	SOŠ a konzervatóriá	470	62,2
	Spolu	651	66,6

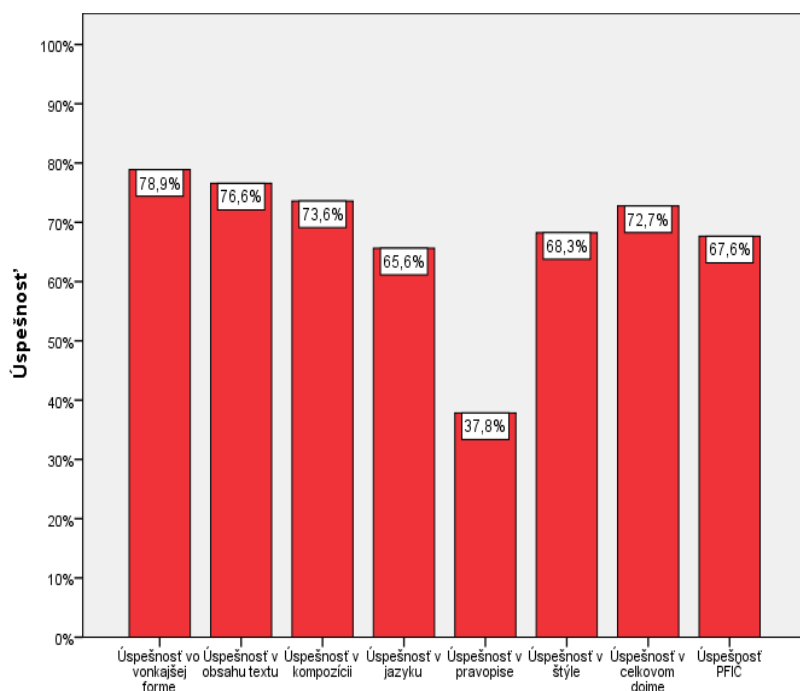
Obr. 29 Úspešnosť PFIČ podľa druhu školy

Výsledky žiakov gymnázií boli vo všetkých témach štatisticky významne lepšie ako výsledky žiakov stredných odborných škôl. Najzreteľnejšie rozdiely v úspešnosti podľa druhu školy sa zistili u žiakov, ktorí si vybrali diskusný príspevok.

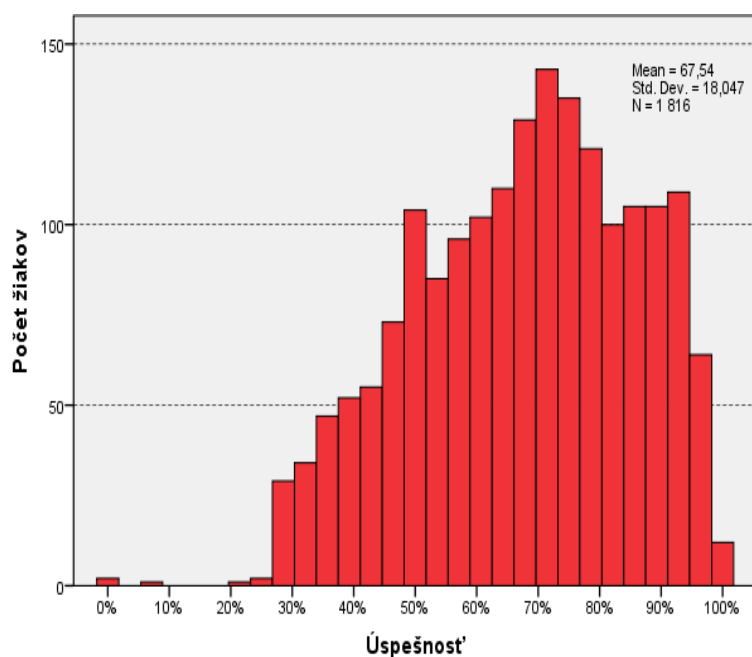
Tab. 20 Úspešnosť PFIČ v častiach a celku (%)

Úspešnosť vo vonkajšej forme	Úspešnosť v obsahu textu	Úspešnosť v kompozícii	Úspešnosť v jazyku	Úspešnosť v pravopise	Úspešnosť v štýle	Úspešnosť v celkovom dojme	Úspešnosť PFIČ
78,9	76,4	73,4	65,5	37,8	68,1	72,6	67,5

Najlepšie výsledky dosiahli žiaci vo vonkajšej forme, v obsahu, kompozícii, v celkovom dojme. Štýl a jazyková stránka textu dosiahli priemerné hodnotenie nad 65 percent. Opäť musíme konštatovať, že v pravopise žiaci dosahujú slabé výsledky, 37,8 percent je oproti ostatným častiam málo. Pravopis je najslabším článkom PFIČ MS. Mnohí žiaci ho neovládajú, hodnotenie pravopisu nerozlišuje dobrých žiakov od slabých, rezervy majú všetci.

Obr. 30 Úspešnosť PFIČ v častiach a celku (%)

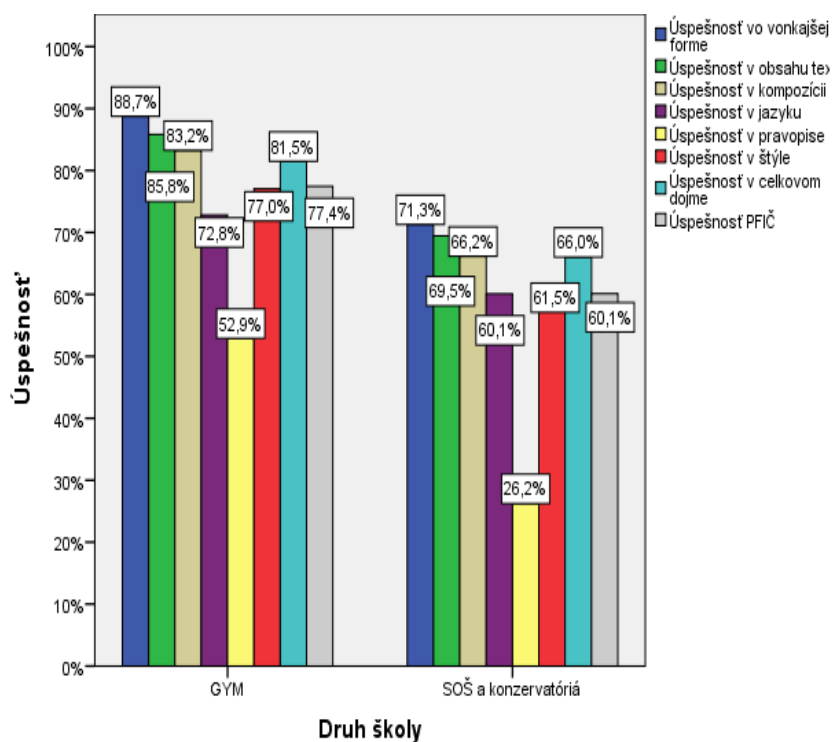

Obr. 29 Histogram úspešnosti PFIČ

Vo všetkých častiach písomnej práce lepšie hodnotenie dosiahli žiaci gymnázií. Najslabšie výsledky aj gymnazisti dosiahli v pravopise. Rozdiely medzi žiakmi rozdelenými podľa druhu školy boli v každej oblasti približne rovnaké. V tabuľke je priemerný počet bodov dosiahnutý v jednotlivých oblastiach na gymnáziách a ostatných stredných školách (v %).

Tab. 21 Úspešnosť žiakov v častiach a celku podľa druhu školy

Druh školy	Úspešnosť vo vonkajšej forme	Úspešnosť v obsahu textu	Úspešnosť v kompozícii	Úspešnosť v jazyku	Úspešnosť v pravopise	Úspešnosť v štýle	Úspešnosť v celkovom dojme	Úspešnosť PFIČ
GYM	88,7	85,7	83,0	72,8	52,9	76,9	81,3	77,3
SOŠ a konz.	71,3	69,3	66,0	59,9	26,2	61,3	65,9	60,0
Spolu	78,9	76,4	73,4	65,5	37,8	68,1	72,6	67,5

Obr. 31 Priemerná úspešnosť žiakov v oblastiach podľa druhu školy

Najlepšie výsledky dosiahli žiaci gymnázií aj SOŠ a konzervatórií vo vonkajšej forme, najhoršie výsledky dosiahli žiaci oboch druhov škôl v pravopise.

Hranicu viac ako 25 %, ktorá je podmienkou úspešného zvládnutia PFIČ MS, nedosiahli 3 žiaci, čo predstavuje 0,17 % z celkového počtu testovaných žiakov.

Záver

Na výsledky riešenia testu externej časti MS z MJL sa môžeme pozeriť z hľadiska kvality výkonu žiakov, ako aj z hľadiska kvality meracieho nástroja – testu, pričom tieto dva aspekty sú navzájom prepojené.

Test EČ MS z MJL riešilo 1 818 maturantov. Najviac škôl bolo z Nitrianskeho a Trnavského kraja, najmenej z Bratislavského kraja. Štátne školy z celkového počtu tvorili približne 71,4 percent, súkromné školy 20,6 percent a cirkevné školy 7,9 percent. Gymnáziá boli zastúpené 38,1 percentami a SOŠ a konzervatóriá 61,9 percentami. Chlapcov sa EČ MS zúčastnilo o 24 viac ako dievčat.

Priemerná úspešnosť celého súboru (národný priemer) bola **55,5** percentná.

Výkon žiakov podľa krajov bol vyrovnaný. najlepšie výsledky dosiahli žiaci v Bratislavskom kraji, keďže ich však bolo iba 3,9 % zo všetkých testovaných žiakov, ich výsledky nebudeme porovnávať s ostatnými kraji. Rozdiely medzi výsledkami žiakov Trnavského a Nitrianskeho kraja sú na úrovni miernej vecnej významnosti. Rozdiely medzi priemernými úspešnosťami žiakov podľa zriaďovateľa školy neboli vecne významné. Z hľadiska druhu školy boli najúspešnejšie gymnáziá so 66,4 percentami. Ostatné stredné školy dosiahli 47,1 percent. V porovnaní podľa pohlavia priemerný výkon dievčat bol mierne vecne významne lepší ako priemerný výkon chlapcov. Celkovo bol test z rodového hľadiska náročnosti položiek dobre vyvážený.

Pri vyhodnotení výsledkov PFIČ vychádzame z počtu 1 816 žiakov. Priemerná úspešnosť tohto súboru (národný priemer) bola **67,5** %. Úspešnejší boli žiaci gymnázií s priemernou úspešnosťou 77,3 percent, žiaci ostatných stredných škôl dosiahli priemernú úspešnosť 60,0 percent.

Pri hodnotení výsledkov PFIČ treba brať do úvahy fakt, že aj pri dôslednom dodržiavaní bodovania podľa kritérií hodnotenia je posudzovanie písomnej práce veľmi náročné a ovplyvnené subjektívnymi faktormi. Uvedomujeme si, že pokiaľ bude hodnotenie PFIČ prebiehať na jednotlivých školách, nikdy nemôžeme hovoriť o objektivite v pravom slova zmysle. Napriek tomu môžeme konštatovať, že na výsledkoch dosiahnutých v jednotlivých častiach písomnej práce badať veľký posun k objektivizácii, učitelia veľmi rozvážne bodujú jednotlivé časti a len v ojedinelých prípadoch žiaci dosahujú plných 28 bodov, najvyššie možné bodovanie, ktoré môžu dosiahnuť.

POUŽITÁ LITERATÚRA

1. Burjan, V.: Tvorba a využívanie školských testov vo vzdelávacom procese. Exam: Bratislava 1999.
2. Cieľové požiadavky na vedomosti a zručnosti maturantov z maďarského jazyka a literatúry. ŠPÚ: Bratislava 2008, 2012.
3. Hendl, J.: Přehled statistických metod zpracování dát. Portál: Praha 2004.
4. Kolektív: Standardy pro pedagogické a psychologické testování. Testcentrum: Praha 2001.
5. Kostolanská, J., Ringlerová, V., Ficek, T., Juščáková, Z.: Záverečná správa zo štatistického spracovania PFIČ z vyučovacích jazykov. NÚCEM: Bratislava 2016..
6. Lapitka, M.: Tvorba a použitie didaktických testov. ŠPÚ: Bratislava 1996.
7. Péteryová, E. Správa o výsledkoch externej časti MS maďarský jazyk a literatúra. NÚCEM: Bratislava 2015.
8. Ringlerová, V.: Záverečná správa zo štatistického spracovania testu EČ MS z maďarského jazyka a literatúry. NÚCEM: Bratislava 2016.
9. Ritomský, A., Zelmanová, O.: Štatistické spracovanie a analýza dát rozsiahlych monitorovaní. Položková a multivariačná analýza s využitím systému SPSS. ŠPÚ: Bratislava 2003.
10. Ritomský, A., Zelmanová, O., Zelman, J.: Štatistické spracovanie a analýza dát rozsiahlych monitorovaní s využitím systému SPSS. ŠPÚ: Bratislava 2002.
11. Sklenárová, I. – Zelmanová, O.: Metodika spracovania dát z maturity 2005 v systéme SPSS. ŠPÚ: Bratislava 2005.
12. SPSS Base 10.0 User`s Guide. by SPSS Inc.: Chicago 1999.
13. SPSS Base 7.0 Syntax Reference Guide. by SPSS Inc.: Chicago 1996.
14. Špecifikačná tabuľka testu z maďarského jazyka a literatúry. Interný materiál.: NÚCEM: Bratislava 2015.
15. Turek, I.: Učiteľ a pedagogický výskum. Metodické centrum: Bratislava 1998.
16. Wimmer, G.: Štatistické metódy v pedagogickom výskume. Gaudeamus: Hradec Králové 1993.